

1649

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

313194 / Halberstam Chaim b.

י"ח ניסן תשמ"א

**"וכי תאמרו מה נאכל": שאלה עתיקה אך רלוונטית בהחלט
התוועדות עם הרבי**

**"גאווה חסידית" שמשדרת את עבודת ה'
שולחן שבת חסידי**

**"אין לי זמן": איך 'מייצרים' זמן פנוי עבור עבודת ה'?
מכתב מבואר**

את השאלה "וכי תאמרו מה נאכל" מציבה התורה עצמה בתור שאלה לגיטימית. כי גם כשלא יורד לחם מן השמיים, צריך לדעת שהפרנסה היא מ'ברכת ה'". • **התועדות עם הרבי**

מה חושב לעצמו יהודי שנקלע למצב כלכלי קשה, ומנסה לעגל פינות ולהתיר לעצמו לעבוד עבודה זרה? מהי ההצגה שמסתירה מאתנו את המקור האמיתי של הפרנסה והבריאות? ומה הקשר בין ברכת "שהכול נהיה בדברו" על פחית קולה לבין היכולת להשתחרר מחרדות ודאגות יומיומיות? מסע אל מאחורי הפרגוד של חוקי הטבע, שמגלה שגם כשהמציאות נראית כמו "תיאטרון בובות" משכנע – הערוץ הישיר של יהודי לקדוש ברוך הוא אף פעם לא נסגר • **שיעור בלקוטי שיחות**

מדוע 'לא ייתכן' מצב בו טרדות החיים אינן מותירות זמן לעסוק במילוי השליחות האלוהית? ואיך לימוד שיעורי החת"ת, למרות מצוקת הזמן, יביא לתוספת של זמן לעסוק ביתר הדברים? – כשמתחילים ופועלים, מגלים לפתע שיש זמן... • **מכתב מבואר**

מדוע הידיעה מה 'היה יכול להיות' בבריאה משמעותית בכלל עבורנו? מה ההבדל בין הבריאה "במחשבה" והבריאה "בדיבור"? ואיך קשורים לזה פסוקי מצוות השמיטה המופיעים בפרשה? • **אור וחיות**

מה יסייע לנו להביט על העולם 'מלמעלה' ולפעול ב'הרחבה' כפי שצריך? איך עובדים את ה' מתוך "גאווה"? ומהי טקטיקת ה'הגבהה' של אהרן הכהן? – "ואתה הלכה ברחבה!" • **שולחן שבת חסידי**

קשה לפספס את העשירות המופלאה שמעניק המבט החסידי על פרשיות השבוע. פסוק הפרשה והדינים השונים שבה, מתגלים כרלוונטיים להפליא לחיינו; נוסכים עידוד ומפיחים שמחה בעבודת ה' היומיומית של כל אחד ואחת מאתנו.

את המסר העולה משמה של הפרשה הראשונה, "בהר", נפגוש במדור 'שולחן שבת חסידי'. נגלה כיצד ה'הגבהה' היא כלי עוצמתי בעבודת ה' – הן בעבודה האישית עם עצמנו והן במלאכת החינוך וההשפעה על הזולת.

במדור 'התועדות עם הרבי', הופכת השאלה המפורסמת מפרשת השמיטה "וכי תאמרו מה נאכל", למדריך בהיר כיצד להביט נכונה על השפעת הפרנסה מאת ה' ועל ה'כלי' הנדרש כדי לקבלה; ובמדור 'שיעור בליקוטי שיחות' נגלה כיצד דברי חז"ל אודות העבד הנמכר לגוי סוללים דרך ברורה עבורנו, בחיינו בתור "עבדי ה'". לרגל ימי ספירת העומר, המעלים על נס את עבודת ניצול הזמן, הבאנו במדור 'מכתב מבואר' מכתבים מכוננים של הרבי בנושא זה. ובתור הכנה לחג מתן תורה, מוגש בפניכם במדור ה'לוח' חלקו הראשון של מקבץ הלכות ומנהגי קריאת התורה.

בתפילה שנוזה תיכף ומיד לקיום ייעודי הגאולה האמורים בפרשתנו, בפשטות ובפועל ממש, בגאולה האמיתית והשלמה.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

פרקי אבות – 13 • לוח חב"ד – 18 • עת לדעת – 19 • שניים מקרא – 21 • זמנים ושיעורי השבוע – 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
1649 • ISSN 7474-0793 • 6084000
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"ו מליובאוויטש
צוקוללה"ה נב"מ ז"ע

"וכי תאמרו מה נאכל": ממה יתפרנס הילד כשיגדל?

את השאלה "וכי תאמרו מה נאכל" מציבה התורה עצמה בתור שאלה לגיטימית. כי גם כשלא יורד לחם מן השמיים, צריך לדעת שהפרנסה היא מ"ברכת ה"

אינה משיבה את המענה המתבקש, שהלא בני ישראל רואים בעיניהם כיצד "לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו", ולמרות זאת, דואג הקב"ה למזונם מן השמיים.

המענה של התורה הוא דווקא "וציויתי את ברכתי בשנה השישית". כי כאשר "תבואו אל הארץ", שם אכן צריכה להיות ההנהגה באופן של "אין סומכין על הנס". אך למרות זאת, גם כאשר האדם מביא את הפרנסה ביגיע כפיו, הרי זה באופן של "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה".

מקור הפרנסה הוא מהקב"ה, "וברכך ה' אלוקיך", ועשיית האדם היא רק ה'כלי' שדרכו רצה ה' שתבוא הפרנסה. כך שגם בעשייה כלשהי יכולה לשרות ברכת ה'. לכן, משיבה התורה: כאשר "ציויתי את ברכתי", אזי תבואת ה'שנה השישית", שבדרך הרגיל צריכה לצמוח במידה הרגילה, ישרה הנס של "ברכת ה'", שתספיק "לשלוש השנים" - לשנה השישית, השביעית וגם עבור השנה השמינית.

וזה מה שאומרים לאותו יהודי ששואל "וכי תאמרו מה נאכל" ודואג לפרנסתו של הילד בבוא העת: צריך אומנם להיות "בכל אשר תעשה", אך אין צורך להשקיע בכך את "ראשך", את ה'חיות' שלך. במקום להכניס את ה'חיות' של הילדים בשאלה כיצד להרוויח דולר, פרנק או לירה נוספים, עליך לוודא שה'חיות' שלהם תהיה בקיום רצונו של הקב"ה, שהוא "מחיה החיים", וממנו באה הפרנסה.

אומנם "אין סומכין על הנס", וצריך שתהיה 'אחיזה' מסוימת לכך גם בדרך הטבע. אך לשם כך יש לילד מספיק זמן עד שיגיע לשלב של "בן עשרים לרדוף", ויצטרך לחשוב אודות פרנסה וכיוצא בזה. ובוודאי שהקב"ה ייתן לו את הרעיון הנכון לבחור את הפרנסה שמתאימה לו, ויתקיים בו "וברכך ה' אלוקיך", ועד "ברכת ה' היא תעשיר", בעשירות כפשוטה בעניינים הגשמיים.

ההשתדלות שכל ילד יהודי יקבל חינוך על פי תורה, זהו צורך, הכרח ואף פיקוח נפש ממש.

צריך לגשת להורים ולומר להם: יהודים אתם! עליכם לדעת כי ללא הבט על אופן הנהגתכם עד עתה, "ישראל אף על פי שחטא, ישראל הוא", וממילא, עליכם לוודא שילדיכם יתחנכו בחינוך כשר, באופן שלימודם העיקרי יהיה בתורת ה' ובמצוותיה. כך תגדלו 'לדים יהודיים', שחיי היום יום שלהם הינם חיים יהודיים.

אך על כך שואלת מיד האימא, ולעיתים גם האבא: "וכי תאמרו מה נאכל"? הלא ישנו העניין של "אביו מלמדו אומנות", וצריך לדאוג ולחשוב כיצד תהיה פרנסתו של הילד כשיגדל!

ומדובר הלא בשאלה שהתורה עצמה מחשיבה בתור שאלה ראויה... התורה הייתה יכולה 'לחסוך' את השאלה, ולומר באופן ישיר את המענה "וציויתי את ברכתי לכם". כך שמלכתחילה לא היה מקום לשאלה "מה נאכל", בעת ש"לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו" בשנת השמיטה.

אך לפועל, על פי תורה, אכן תיתכן מציאות שיהודי ישאל "מה נאכל?". וזאת אפילו בשנים כתיקונם, כאשר מצוות השמיטה והיובל היו מן התורה לכל פרטיהן. וכיוון שכן, ודאי שבימינו אלה זוהי שאלה עיקרית: "וכי תאמרו מה נאכל?", איך יוכל הילד בבוא היום "לעשות חיים", כפי שמקובל לומר בלשון המדינה.

על שאלה זו כבר ענה אומנם כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר [הרי"צ] נשיא דורנו, ש"לעשות חיים" - זאת עושה הקב"ה, שהוא זה שנותן את החיים... ואם כל מציאות החיים תלויה בו, הרי על אחת כמה וכמה שגם הפרנסה באה ממנו יתברך.

אך למרות זאת התשובה לטענה "וכי תאמרו מה נאכל?" אומרת התורה במדבר סיני (כפי שכתוב בתחילת הפרשה), כך שאז, ואף במשך שלושים ותשע השנים הבאות, ירד עבור בני ישראל לחם מן השמיים מדי יום ביומו - התורה

שׁוּעָנוֹר בְּלִקְוֹטֵי שִׁיחָרָת

עֶבֶד שֶׁל מִי?

מה חושב לעצמו יהודי שנקלע למצב כלכלי קשה, ומנסה לעגל פינות ולהתיר לעצמו לעבוד עבודה זרה? מהי ההצגה שמסתירה מאתנו את המקור האמיתי של הפרנסה והבריאות? ומה הקשר בין ברכת "שהכול נהיה בדברו" על פחית קולה לבין היכולת להשתחרר מחרדות ודאגות יומיומיות? מסע אל מאחורי הפרגוד של חוקי הטבע, שמגלה שגם כשהמציאות נראית כמו "תיאטרון בובות" משכנע – הערוץ הישיר של יהודי לקדוש ברוך הוא אף פעם לא נסגר. השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק ז, שיחה שנייה לפרשת בהר

עֶבֶד לַגּוֹי

בסוף פרשת בהר, התורה מתארת מצב עגום שבו יהודי מגיע לחרפת רעב עד שבלית ברירה הוא נאלץ למכור את עצמו כעֶבֶד לַגּוֹי, או גרוע מכך, לגוי עובד עבודה זרה¹:

וּמָךְ אֶחָד עִמּוֹ, וְנִמְכַּר לְגֵר תּוֹשֵׁב עִמָּךְ, או לְעֶקֶר מִשְׁפַּחַת גֵּר.

התורה מצווה עלינו לוודא שאותו גוי מעניק לעבד היהודי שלו זכויות בסיסיות ולא מתעמר בו, ובד בבד להשתדל מאוד לפדות אותו מאדונו, כדי לחלץ אותו מהמצב הנורא אליו הוא נקלע.

לאחר שהתורה מסיימת לפרט את הדינים הקשורים באותו יהודי מסכן הנמכר לגוי, היא חותמת בפסוק הבא²:

לֹא תַעֲשֶׂוּ לָכֶם אֱלִילִים, וּפָסַל וּמִצֵּבָה לֹא תִקְיֻמוּ לָכֶם, וְאִכָּן מִשְׁכִּיתָ לֹא תִהְיֶה בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֶיהָ, כִּי אֲנִי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם. אֵת שְׁבֹתֵי הַשָּׁמֶר, וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ, אֲנִי ה'.

התורה רואה לנכון לחזור שוב על איסור עבודה זרה ועל מצוות שמירת שבת (וכן על מצוות מורא מקדש). לדעת מפרשים רבים, ההוראות הללו כאן לא מופנות לכל עם ישראל אלא ישירות לאותו יהודי אומלל הנמכר לגוי.

מדוע חשוב לחזור על המצוות הללו במיוחד עבורו? יש מהמפרשים³ שמסבירים שזה משום שהוא עלול ללמוד ממעשיו הרעים של אדונו הגוי ולהתרגל לאורח החיים שלו, ולכן חשוב לשוב ולהזהיר אותו לחיות כיהודי.

אבל רש"י, בעקבות חז"ל, מפרש זאת אחרת. זהו לא רק עידוד ותזכורת לאותו עבד לשמור על יהדותו, אלא ממש חידוש הלכתי. לולא הפסוקים הללו, העבד יכול היה למצוא הסבר תורני משכנע שכל עוד הוא עבד לגוי יש לו פטור משמירת שבת וגם אישור לעבוד עבודה זרה.

בלשונו של רש"י:

כַּנָּהֵר זֶה הַנִּמְכָּר לַגּוֹי. שְׁלֹא יֹאמְרוּ: [...] הוֹאִיל וְרַבִּי עֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, אֵף אֲנִי כְמוֹתוֹ. הוֹאִיל וְרַבִּי מְחַלֵּל שַׁבָּת, אֵף אֲנִי כְמוֹתוֹ. לְכַךְ נִאֲמְרוּ מִקְרָאוֹת הַלָּלוּ.

כולנו בוודאי מכירים יהודים שלא התחנכו באווירה תורנית

1. ויקרא, כה, מז.

2. שם, כו, א-ב.

3. מלבי"ם לתורת כהנים כאן. ראו דיון בדברים בהערה 13 בשיחה המקורית.

4. רש"י מוסיף: "הואיל ורבי מגלה עריות, אף אני אגלה עריות". בסעיף ד בשיחה המקורית הרבי מתייחס גם לחלק הזה.

הוא מחויב לעבוד בעבורו. ומאחר שאצל רבו העניין של שבת אינו קיים, ויום השבת הוא יום שווה לשאר הימים, ניתן להסיק מכך בטעות, שהחייב לעבוד את רבו תקף אף בשבת.⁵

שונה הדבר לגבי עבודה זרה: (א) משום שגם על רבו חל האיסור לעבוד עבודה זרה, שכן זוהי אחת משבע מצוות בני נוח.⁶ ו(ב) משום שזוהו דבר שלגמרי איננו קשור לעבודת רבו.

ומכיוון שכך, מפני מה תהא נתינת מקום כל שהיא למחשבה שיותר לו גם לעבוד עבודה זרה?

את הטעות של אותו עבד מסכן שלא לשמור שבת, קל יותר להבין: לקדוש ברוך הוא הרי אין בעיה שהגוי יבשל לעצמו בשבת או שהמפעל שלו יעבוד כרגיל בשבת. להיפך, רצון השם הוא שהגויים "לא ישבותו", וככל מערכות העולם יעבדו ויתנו תפוקה גם בשבת. ואם כן, חושב לעצמו אותו עבד, מאחר שאני לא מבשל או עובד לעצמי אלא ממלא את הפקודות אליהן אני מחויב בתור עבד של האדון שלי, כנראה רצון השם הוא שאתפקד כרגיל בשבת. שאבשל, אכבס ואלך לעבודה כרגיל.

כמובן שזו טעות בעצם הגישה לפסיקת הלכה. נחשוב על סיטואציה מהעבר הלא רחוק: יהודי שחי בברית המועצות הקומוניסטית, והממשלה מחייבת אותו ללכת לעבודה בשבת. כשיהודי כזה בא לשאול את הרב מה לעשות, הרב לא יאשר לו לחלל שבת 'חופשי' לפי מה שהפקיד הממשלתי יורה לו. להיפך, הרב כנראה ישבור את הראש

ולא למדו תורה מספיק ברצינות, ולכן עלולים לשגות ולחשוב שמצוות התורה הן סוג של המלצה טובה או עניין תרבותי, ולכן מקיימים אותן בעיקר כשזה מסתדר נוח. יש אנשים שלא תמיד ברור להם שגם בחו"ל צריך להקפיד על כל כללי הכשרות באופן הכי מדויק; או שאם נתקעת בליל שבת קודש בחזור מבית הכנסת מחוץ לבניין והדלת נעולה, לא יעלה על הדעת לצלצל באינטרקום.

אך לכל מי שלמד אפילו מעט תורה והלכה, ומבין ברמה הבסיסית ביותר את המשמעות של הוראות השולחן-ערוך, ברור שזו קודם כל מחויבות, שאין מושג כזה שאם לא נעים ולא נוח מותר 'לעגל פינות'. מובן, אם כן, שהתורה לא צריכה להוסיף אזהרות מיוחדות לרגעים של קושי. כשהתורה אומרת שעלינו לשמור את השבת או לאכול אוכל כשר, היא מכוונת מראש לכל המצבים, גם כשהסיטואציה מאתגרת יותר.

לכן, כאשר כאן התורה חוזרת על שני פסוקים שלמים בעבור אותו עבד, כדי להורות לו שגם הוא חייב בשמירת שבת וגם לו אסור לעבוד עבודה זרה, היא לא סתם מעודדת אותו לשמור על המצוות גם בסיטואציה המורכבת שבה הוא מצוי. הוא אולי אומלל, אבל לא פורק עול. הוא מבין היטב את חומרת איסור עבודה זרה ואת החשיבות העצומה של שמירת שבת, אך בבחינה של המצב בו הוא מצוי, הוא עלול למצוא לעצמו צידוקים הלכתיים לכך ש'זה בסדר' להיפטר מהמצוות ולעשות עבירות. זו הסיבה שהתורה נותנת מקום למחשבות שלו, ומקדישה פסוקים מיוחדים כדי לשלול אותם ולהסביר שזו טעות.

אם כך, יש מקום להיכנס לראש של אותו יהודי, ולהבין מה הוא חושב לעצמו. איפה הטעות שלו? למה הוא בטוח שמותר לו לחלל שבת ולעבוד עבודה זרה?

מה הוא חושב לעצמו?

כשמנסים להבין 'מה הוא חושב לעצמו', מגלים שיש פער גדול מאד בין ההסברה על פטור משמירת שבת לבין הרשות לעבוד עבודה זרה. בעוד את המחשבה הראשונה אפשר עוד לקבל איכשהו, את החלק השני אין שום דרך להסביר. נקרא את הסברים בלשונו של הרבי:

בנוגע לחילול שבת, ניתן להסביר: מאחר שעל פי תורה הרי הוא משועבד לרבו,

5. ראו בשיחה המקורית ובהערות, שמטעות זו עלול לבוא לטעות נוספת שמותר לו לחלל את השבת גם בפעולות שאינן קשורות לעבודתו.

א. כדמוכח ממה שהכתוב הוצרך ליתן טעם על "ויצא בשנת היובל" "כי לי בני עבדים – שטרי קודם", היינו שגם העכו"ם יש לו שטר (ושעבוד) עליו (ועד שלח מ"ד (ב"ק קיג, ב) גם גופו קנוי), אלא דמכין ש"שטרי קודם" – לא חל שעבודו של העכו"ם (מלכתחלה) כ"א עד היובל (ראה פרש"י כה, מח).

ומה שגם בנוגע לגאולתו – גם לפני היובל, "לא תבא עליו בעקיפין (רק) מפני חילול השם" (פרש"י שם. ב"ק קיג, סע"א) – הוא לפי שגזילת עכו"ם או הפקעת הלוואתו מותר (ראה ב"ק שם). אבל בכ"ז ה"ה קנוי לרבו. ורק שמותר לגזול או להפקיע ממנו.

ב. ואדרבה: עכו"ם ששבת חייב מיתה (סנה' נח, סע"ב. רמב"ם פ"י מהל' מלכים ה"ט).

ג. סנה' נו, סע"א ואילך. רמב"ם שם רפ"ט.

שיש לו 'שותפים', שיש עוד כוחות רוחניים על-טבעיים ששולטים בטבע, תחת הנהגת-העל של הקב"ה. אדם שזו תפיסת עולמו, מאמין ומכיר בכך שהשם הוא 'הבוס הגדול' שברא בעצמו את כל העולם ושולט על כל מה שמתרחש בו, אלא שהוא חושב שהקב"ה 'האציל סמכויות' למערכות שונות, לאיתני הטבע או ליצורים מיסטיים שונים, והעניק להם שליטה מסוימת על מה שקורה בעולם.

ובכן, את אמונת ה"שיתוף" התורה מתירה לגוי. מותר לו לנהל טקסי פולחן בתנאי, כאמור, שהוא מודה בכך שהשם ברא את השמים ואת הארץ, והוא המעניק את כל הכוח לאותם אלילים בהם הוא מאמין. כך אומרת התורה: "אֵת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵת הַיָּרֵחַ וְאֵת הַכּוֹכָבִים כֹּל צָבָא הַשָּׁמַיִם... חֶלֶק ה' אֶלֶּהֶּם אַתֶּם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כַּחֲלֵל הַשָּׁמַיִם!"

כך שמותר לגוי להאמין ולחשוב שאם הוא יקטיר לפסל כלשהו זה יעזור לו להבריא ממחלה, או שאם הוא ישתחוה לבעל חיים מסוים זה ייתן לו שלוה ואושר - אך כל עוד זה בנוסף ובמשותף לאמונה שלו בקב"ה, מתוך ידיעה שהשם הוא זה שהעניק את הכוחות הללו לאותם נבראים.

ובכן, כשאנחנו מדברים על אותו עבד של הגוי, שמותר לעצמו לעבוד עבודה זרה, אין הכוונה לעבודה זרה מממש, אלא ל"שיתוף". בכך הוא אכן יכול לטעון: "הואיל ורבי עובד עבודה זרה, אף אני כמותו".

אלא שעדיין, זה לא מסביר מדוע אותו עבד חושב שהדבר מותר לו. עבודות הבית או השדה, שהן מלאכות שבת, הן אכן חלק מתפקידו כעבד. אך עבודת פולחן, גם אם זה 'רק שיתוף', איננה חלק מהמסגרת הזו בכלל!

כדי להבין את הדברים, אנחנו צריכים להיכנס לעיון מעמיק יותר בעצם הנושא של עבודה זרה ו"שיתוף" כתפיסה, ולבחון את הנושא מזווית מקורית - וכך נוכל לגלות מה באמת מניע את אותו עבד שנמכר לגוי.

הלק לכל העמים

נתחיל בשאלה פשוטה אך חריפה: איך יש מקום בכלל לאמונה שקרית כמו "שיתוף"? מה זה משנה מיהו המאמין, יהודי או גוי, להבדיל, אם זוהי תפיסה פסולה ומעוותת? אם האמת היא

לחשוב כיצד להנחות אותו למעט ככל האפשר בחילול שבת.

אבל בכל זאת, אפשר 'להיכנס לראש' של העבד ולהבין את הצידוק ההלכתי שהוא מוצא לעצמו. כפי שהסברנו, זה מבוסס על שתי הנחות: אני מחלל שבת עבור אדוני, ואדוני בעצמו לא מחויב לשמור שבת.

אלא שאותו יהודי שעליו מדובר כאן מתיר לעצמו גם לעבוד עבודה זרה, וזה כבר לגמרי לא מובן. מה הצידוק לזה? שתי הנחות הבסיס כאן לא מתקיימות: עבודה זרה אסורה גם לאדון הגוי, וללכת להשתתף בטקס פולחן לעבודה זרה זה ממש לא חלק מהשירות שהעבד מחויב בו עבור צורכי האדון. אז מה עובר לו בראש?

נזכור שוב: התורה עצמה רואה בזה טיעון שצריך להתייחס אליו ולשלוט אותו, מה שאומר שיש לפחות 'משהו' במחשבה הזו. אז מה באמת הבסיס ההלכתי הרציני-לכאורה שיש כאן בכלל, שיכול להתיר עבודה זרה?

לא עבודה זרה, שיתוף

קצה החוט לתשובה נמצא עמוק בפרטים של הלכות עבודה זרה.

קודם אמרנו באופן גורף שההנחה שלאדון הגוי מותר לעבוד עבודה זרה - איננה נכונה. אך כשנכנסים לפרטים, מגלים שאכן, יש סוג מסוים של עבודה זרה שמותר לגוי. לסוג העבודה זרה הזה קוראים "שיתוף".

לפני שנמשיך לשלב הבא, כמה מילים על נושא השיתוף.

עבודת אלילים במובן הבסיסי ביותר שלה היא לסגוד למשהו מוגדר. אם זה אחד מגרמי השמיים, כוח עליון המיוצג באמצעות סמלים או פסלים, בעלי חיים, מבנים או עצמים אחרים. האיסור הוא להשתחוות לאותו דבר, להקריב לו קורבנות או לייחס לו איזה כוח של שליטה על מה שקורה בעולם.

אך "שיתוף" הוא סוג של אמונה משולבת. להאמין בקיומו של כוח כזה, אך בלי לכפור בקיומו ובריבונותו של הקדוש ברוך הוא. "שיתוף" זה אומר שהאדם כן מאמין בהשם כבורא העולם וכמקור הראשוני של כל השפע, אך הוא סבור

6. ראו ברמ"א, אורח חיים, קנו, א. ליתר דיוק: דין זה שנוי במחלוקת הפוסקים - ראו באריכות בספר המאמרים מלוקט, א, נב, ובהערת הרבי בה דן בדבריהם.

7. דברים, ד, יט.

שזה 'בלוף', והשם הוא השולט הבלעדי ואין עוד כוח שיש לו סמכות על מה שקורה בעולם, איך מותר לגוי להאמין בזה?
נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

אומות העולם, מכיוון שהם מקבלים את השפעתם באמצעות הכוכבים והמזלות, ומשבעים השרים "אשר חלק השם [אלוקיך אותם] לכל העמים" - לגביהם הטבע הוא אכן העלם והסתיר באמת.

וזהו הטעם לכך שבני נח אינם מוזהרים ב"שיתוף" [...] שכן מחמת זה ש"חלק השם להם", נותן הדבר מקום לכך שלגבי בני נח, יראו על כל פנים הכוכבים והמזלות כשותפים בעלי דעה כביכול על ההשפעה האלוקית.

ואילו ישראל הרי הם מוזהרים על השיתוף. שכן למרות שגם ההשפעה לעם ישראל מגיעה באופן של "ממגד תבואות שמש" - נרגש אצלם בגילוי כיצד השמש והירח וכו' הם רק כגרון ביד החוצב', ושההשפעה מגיעה מאת השם.

התשובה המפתיעה היא שזו אמנם טעות, אבל לא טעות מוחלטת. במידה מסוימת, אותם עובדי אלילים ב"שיתוף", לא לגמרי טועים.

הקדוש ברוך הוא אכן **בחר** להנהיג את העולם בצורה כזו שנותנת תחושה שניתן 'מנדט' לכל מיני כוחות לנהל אותו, שיש כוחות טבע שאחראים בפועל על מה שמתנהל פה. בכוונה תחילה הוא מאפשר ל'טעות האופטית' הזו להתנהל במשך אלפי שנים ברצף, כך שאך טבעי שהגויים יתנהלו כך, כפי שה'הצגה' של העולם נראית לצופים. העיקר שידעו שהקב"ה קיים, והוא שולט על הדברים מלמעלה, והוא מצפה מהם להתנהג בצדק ויושר (כפי הכללים המנוסחים בשבע מצוות בני נח, בהן חייבים כל בני האנוש).

במילים אחרות, אם נרחיב את מושג ה"שיתוף", נבין שהוא נוגע לאו דווקא בפולחן המעשי אלא

בפילוסופיית החיים.

השם **רצה** שמערכות הטבע והחוקתיות שבו 'יסתירו' אותו, כך שאדם יביט סביבו ולא בהכרח יזהה את 'טביעת האצבע' של הבורא, ולא יבחין בכך שהשם מחיה את העולם בכל רגע ומזרים את השפע המדויק לכל נברא ונברא בהשגחה פרטית. הנביא ישעיהו^ו מנסח את העובדה הזו בתמציתיות, כך: **"אֲכַן אֶתָּה אֶל-מִסְתָּר"**! הקדוש ברוך הוא מנהל את העולם **לחלוטין**, אך רק מאחורי הקלעים.

ובאמת, כאשר אדם רגיל - שאין בו נשמה אלוקית ולא נבחר להיות יהודי - חי את חייו בתודעה כזו, אין בכך שום בעיה. אולי אפילו להיפך. הקדוש ברוך הוא בכוונה עושה את ה'הצגה' הזו, כדי שהיצורים כאן בעולם הזה יעבדו ויתנהגו בהתאם לכוחות הטבע. שרופאים ומדענים ישקדו על פיתוח תרופות, שחקלאים ואגרונומים יתעסקו בפיתוח וגידול פירות וירקות וצמחים שונים, ששוק ההון וההייטק יתנהלו בדיוק כפי שהם מתנהלים וישיגו שגשוג ורווחה.

בתורת הסוד מלמדים אותנו שהמערכת הזו שמנהלת את חוקי הטבע, את הכלכלה, הבריאות והביטחון העולמי - נקראת "שבעים השרים של שבעים אומות העולם". אלו 'כובות החוטים' בהן הקב"ה מושך כדי לנהל את העולם כולו ואת האנושות בפרט.

ואכן, ככל שבני האדם מנצלים טוב יותר את כוחות הטבע לשכלל ולפתח את עולמו של השם, כך יורד יותר שפע אלוקי דרך "שבעים השרים", וכך העולם שלנו נהיה נוח וטוב יותר לחיות בו.

אבל זה איננו כל הסיפור. יש אנשים מיוחדים בעולם, שלהם ניתנה הצצה אל 'מאחורי הקלעים'. הם יודעים שכל העולם במה, שכל מה שקורה הוא מחזה ושכולם שחקנים. ליהודי יש נשמה אלוקית, "חלק א-לוה ממעל ממש". הוא לא אדם רגיל, לו יש ממד אלוקי - שמחבר אותו ישירות אל מה שקורה באמת, אל השם שמושך בחוטים.

לכן, יהודי אמור לדעת את האמת, שכל כוח כזה שמשפיע בעולם הוא בשליטה מוחלטת ומלאה של הקב"ה. זה השם, ורק הוא לבדו, שמחליט מה יקרה בכל פרט בכל תחום. נדרש מיהודי קודם כל לדעת את האמת הזו, ולא רק לדעת אלא גם לחיות לפיה.

ד. ואתחנן ד, יט. וראה רמ"ז ר"פ האוינו. דרמ"צ מצות אחדות ה'.
ה. נסמן בסה"מ מלוקט ח"א ע' ל. ד"ה מים רבים תשי"ז (סה"מ מלוקט שם ע' נב ואילך). ובכ"מ.

ו. ראה בארוכה ד"ה מים רבים שם ובהנסמן שם.
ז. ברכה לג, יד.

בקצה החדר הייתה דלת קטנה, ועליה שלט: "הכניסה לעובדים בלבד". ילד אחד שלא שם לב לשלט, פתח את הדלת והציץ אל מעבר לקיר הארוך בו הותקנו הברזים. הוא ציפה לראות בחדר הפנימי חביות רבות, אך להפתעתו החדר הפנימי היה ריק, ורק צינור דק אחד עבר לאורך הקיר והוביל סוג יין אחד בלבד לכל הברזים...

עבד חסר דאגות

חשוב שלא נטעה כאן. זה נכון שרק לנו יש נשמה אלוקית שיכולה בכלל לתפוס את האמת על ניהול העולם, אבל זה לא הכול. זו איננה פריבילגיה שזכינו בה, מתנה מיוחדת שקיבלנו לראות את מי שמאחורי המנגנונים. זה תלוי במשהו חשוב לא פחות: בבחירה שלנו, מדי יום מחדש, להיות עבדים לקדוש ברוך הוא.

כך כותב אדמו"ר הזקן בתניא, בתחילת פרק מא':

צריך לעזור תחלה היראה הטבעית המסתתרת בלב כל ישראל שלא למרד במלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא... והוא גם הוא מקבל עליו מלכותו, להיות מלך עליו, ולעבדו ולעשות רצונו בכל מיני עבודת עבד.

בעוד שהתפקיד של הגוי הוא לנהל חיים תקינים בעולם על מנת לקיים את העולם, לשפר ולפתח אותו - ליהודי נועדה שליחות אחרת. הוא צריך להיות **עבד השם**.

המשמעות של להיות עבד זה לא רק לציית להוראות השם ולקבל את עול המצוות, אלא תפיסה יסודית שונה לגמרי של החיים כיהודי:

גדרו של "עבד" הוא, שהוא קנוי לגמרי לרבו⁹. ואם הוא חש בעצמו איזו מציאות עצמית, הרי זה הפוך מעבדות [...] ועל כן צריך להיות גם ה"עשה טוב" חדור ברגש של קבלת עול, כעבד שאין לו כל מציאות לעצמו מלבד מציאות האדון.

ההבדל בין "עבד" למי שאינו "עבד" הוא יסודי

וזה התובנה העמוקה מכול: אנחנו איננו צופים בהצגה הזו. רמת החיים של יהודי אכן איננה תלויה במנגנוני הטבע, אלא מגיעה ישירות מאת השם. אנחנו חיים כאן, נושמים את האוויר, מתהלכים על האדמה וגם עובדים ומתנהלים כמו כולם - אבל המיקוד שלנו צריך להיות במנהל של כל העסק הזה. עלינו להפנים שהרפואה מגיעה ממזוזה כשרה, הפרנסה מגיעה מנתינת צדקה, התנהגות על פי שולחן ערוך והקפדה על תפילה במניין, ונחת מהילדים אינה תלויה בקריירה שלהם או בחוגים שבהם ישתתפו אלא בהליכתם בדרכי השם, בתפילתם ובאמירת פרקי התהלים שלהם.

הרבי מסב את תשומת ליבנו לאחד הביטויים החזקים והיומיומיים לאמונה הזו של עם ישראל, בניגוד לאמונת אומות העולם: "והרי זה בפשטות - עניין 'ברכות הנהנין' ותוכנן". תמצית האמונה היהודית, העומק של איסור 'שיתוף' על יהודים, מתבטא בכל כוס מים או ארוחת בוקר של כל אחד מאתנו. כשיהודי ניגש למכונת פחיות, משלשל מטבע, לוקח בידו את הפחית ואומר "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם שהכול נהיה בדברו" - הוא מצהיר דבר פשוט: אתה, הקדוש ברוך הוא, זה שהביא לי עכשיו את פחית הקולה והחיית אותי. לא הכסף, לא המכונה ולא המפעל. אני לא קונה את ה'הצגה' שמיועדת עבור שאר בני האדם, אני יודע ש"הכול" הוא ממך ואתה עושה הכול.

מעבר לדלת

יקב יוקרתי מפורסם הודיע לקראת חג הפסח על אפשרות למילוי יין מהחבית בשירות עצמי. תמורת תשלום הגון, הלקוחות הורשו להיכנס לתוך היקב ולמלא לעצמם בקבוק מכל חבית שיבחרו.

חובבי היין צבאו על דלתות היקב. הם שילמו את מיטב כספם, קיבלו בקבוק ריק, ואז הוכנסו לתוך חדר גדול ובו שנים עשר ברזים עם תוויות שונות המציינות את זני הענבים מהם הופק היין. הלקוחות מילאו מעט יין בכוסות, טעמו וניהלו דיונים על טיב היינות השונים. לבסוף, החליט כל אחד מאיזה ברז למלא את הבקבוק שלו לצורך ארבע כוסות של ליל הסדר.

ח. ראה לקו"ש ח"ה ע' 233 ואילך.

ומכריע, ומשפיע על הצורה בה אנו ניגשים לכל מעשה של עבודת השם - לימוד תורה, שמירת שבת או כשרות המזון.

מי שאיננו "עבד", יכול להסתפק בכך שהוא מבין את היופי ואת המעלה של התורה והמצוות, בכך שהוא יודע שזו תכנית חיים מעולה או אפילו בכך שהוא מודע למעלה הגדולה של הקרבה להשם והדבקות בו.

"עבד" של השם, לעומת זאת, הוא יהודי שכל כולו מסור לעבודת הקב"ה, והדבר **היחיד** שמניע אותו לפעולה הוא ציווי השם. הגישה הראשונית שלו לעשיית מצווה היא: מה השם רוצה ממני, מה הוא מצפה שאני אעשה כעת. לכן, גם כשהוא 'חי' עם התוכן של המצוות, גם כשהוא אוהב את השם, ומרגיש שמחה והתלהבות - הוא שמח **מפני שכן השם אמר**, לא משום שזה מה שטוב לו כעת.

אף אחד לא אומר שלעבוד את השם בצורה כזו זה קל. זו בהחלט דרישה לא פשוטה. אבל מצד שני, זו דרישה בסיסית ויסודית, ולשם כל אחד נדרש לשאוף: להתחיל לחשוב בצורה של "עבד", כזה שלא מתעניין בעצמו, אלא ברצונו של אדונו.

וההבדל הוא גם בתוצאה, בצורה בה השם מתנהג אתנו:

מצד התלות המלאה והתמידית וההתמסרות של עבד לאדונו, כך שכל מציאותו מוקנית לרבו - כשם שלא שייך שיהיו לעבד רצונות עצמאיים [...] כך גם אין עניינו לדאוג לצרכי עצמו: על האדון מוטל חיוב לפרנס ולדאוג לעבדו לכל צרכיו. העבד איננו צריך לדאוג לעצמו, משום שהוא חלק מנכסי אדונו.

לפי ההלכה, יחסי עבד ואדון צריכים להיות הדדיים. העבד הוא רכושו של האדון ומסור 24/7 לשירותו באופן טוטלי; וגם היחס מהאדון כלפי העבד צריך להיות בהתאם. האדון צריך לספק לעבד את כל התנאים והצרכים, כמו אוכל, קורת גג, בגדים וטיפול רפואי - כדי שהוא יוכל להקדיש את עצמו למשימה בלבד.

אם אנחנו עבדיו של הקב"ה, השם הוא האדון שלנו. וממילא עליו האחריות לספק לנו את

הכוחות לעשות את השליחות בשירותו. הסיבה לכך שיהודים מקבלים את השפע שלהם ישירות מאת השם, ואין לצינורות השפע כל אמירה לגביהם בצורה גלויה, היא מפני שהם עבדי השם. לכן הקדוש ברוך הוא לא נותן להם 'לדאוג לעצמם' דרך מנגנוני הטבע, אלא דואג להם בדרך על-טבעית. יהודי לא צריך לדאוג מאבחנה של רופא, אלא להתפלל להשם ולבטוח בו שישלח את הרפואה בדרך שבה הוא יחליט.

גם כאשר אנחנו מתנהלים בעולם כמו שכל אדם נורמלי מתנהל, זה צריך להיות רק משום שכך השם התווה. הקדוש ברוך הוא רוצה שנלך לרופא או לייעוץ חינוכי, ובגדול ננהל את חיינו לפי חוקי הטבע. אבל כל זה - רק כחלק מהעבודה שלנו את השם. אנחנו מתנהלים כך כי כך השם קבע, לא כי אנחנו חושבים שזו הדרך שלנו לדאוג לעצמנו.

גם אני כמוהו

אלא שכאן נשאלת השאלה: ומה עם מי שהוא לא בדיוק עבד השם?

הצדיקים הגדולים, אנשי אמונה ויהודים שהם עובדי השם באופן מלא - אכן מנהלים את החיים שלהם במנותק לגמרי ממה שאומרים חוקי הטבע, והם באמת רואים בכל אתגר עניין של חיזוק האמונה בלבד. יהודים כאלה הולכים לרופא רק כי התורה אומרת, בעוד הם יודעים ובטוחים במאה אחוז שהרפואה באה מהשם, לא מהרופא ולא מהתרופה.

אך מה אם אני עדיין לא שם? מה אם יהודי לא מרגיש שכל החיים שלו מתנהלים רק בשביל הקדוש ברוך הוא, אלא העולם הזה כן תופס אצלו מקום? האם במקרה כזה אני כבר 'אבוד', ואין באמת הבדל ביני לבין גוי, להבדיל, בדרך קבלת השפע מאת השם?

במילים של יומיום: יהודי שבאינסטינקט הטבעי שלו מרגיש שהרופא הוא זה שמרפא אותו, שלחוץ מהבוס בעבודה ומהחשבון בבנק, שמרגיש שבלי תמיכה של חבר טוב או קאוצ'ר לא תהיה לו שמחת חיים - האם יש משמעות בכלל אם הוא יעצור ויאמר פרק תהלים? או שאולי הוא כבר ממילא עוד אחד מהצופים בהצגה, ואם כבר אז כבר - שילך עד הסוף עם כוחות הטבע?

כאן בדיוק אנו חוזרים לנקודת ההתחלה, ומגלים שזה העומק במחשבה של אותו יהודי שאתו פתחנו את השיעור: "הואיל ורבי עובד

ט. תור"כ פרשתנו כה, נג. (פרש"י שם, נד - לפי כמה גירסאות). רמב"ם הל' עבדים רפ"ג.

עבודה זרה, אף אני כן:

להתפתות להצגה, ולהצליח למרות הכול לראות את האמת. אבל יהודי שגם ככה לא נמצא 'שם', אולי באמת מה שמצופה ממנו זה להיות חלק מההצגה, להתקדם לפי חוקי המשחק כמו כל אחד אחר בעולם?

זו אינה טענה שאפשר לדחות בקש. התורה טורחת להתייחס אליה, ולשלול אותה:

וזהו החידוש בציווי התורה "לא תעשו לכם אלילים": שאיש ישראל, בכל מצב שלא ימצא בו הרי הוא "חלק השם".

ההבדל הוא רק [...] [ש]ביהודי שנמכר לעובד כוכבים ומזלות, ברכת השם מלוכשת בלבוש גם יותר, עד שפרנסתו בגילוי מגיעה על ידי עבודתו לגוי[...] אך זהו רק לבוש חיצוני, בעוד בפנימיותו ההשפעה היא משם השם' שלמעלה מהטבע".

ומה עונה התורה לטענה זו? "לא תעשו לכם אלילים!" יהודי בכל מצב מחובר בערוץ ישיר להשם, בלי "שיתוף", בלי מסכים ובלי בובות חוטים.

אצל יהודי שהוא עבד השם, אי אפשר להתבלבל. הקשר הישיר שלו לקדוש ברוך הוא גלוי וניכר בכל מעשיו. אבל גם אצל יהודי שעובד לפרנסתו או טרוד מעניינים רפואיים או אילוצים אחרים של דרכי הטבע; ואפילו יהודי שהוא 'עבד של גוי', כזה שחי בתודעה כוזבת שכאילו יש במנגנוני הטבע כוח שמשפיע עליו - האמת היא

מאחר והשפעת הפרנסה לעבד מגיעה על ידי אדונו, וכנזכר לעיל, האדון מחויב על פי תורה לזון את עבדו [...] - ממילא יכולה להתעורר אצלו סברה "הואיל ורבי עובד עבודה זרה":

מאחר שישנם עניינים של עבודה זרה שמותרים ל"רבי" (כנ"ל שעל עניין השיתוף אין האדון מוזהר, שכן לגביו הכוכבים והמזלות הם אכן כאילו שותפים), ומאחר שאת השפע הוא מקבל על ידי רבו - הנה "אף אני כמותו", גם ההשפעה אליו מגיעה על ידי רבו וכאילו על ידי שיתוף של כוכבים ומזלות.

אותו עבד אומלל שנעקר מהקהילה היהודית ועבר לחיות בבית גוי עובד עבודה זרה חושב לעצמו: פת הלחם שאני אוכל, קורת הגג שאני ישן תחתיה והבגדים שאני לובש - מגיעים כולם מהאדון שלי. כל מה שאני צריך, עובר דרכו. והוא הרי מקבל ממנגנוני הטבע 'בקוד סגור'. ואם כן, למעשה אלה הם חיי - הקשר שלי עם הקב"ה אכן איננו ישיר כמו אצל יהודי ועבד השם, אלא כמו אצל כל אדם רגיל שחי בעולם.

במצבי, איך אני יכול לברך על האוכל שמוגש כאן בבית "שהכול נהיה בדברו"? איך אני יכול לברך על מדי העבד שלי "מלביש ערומים"? את כל אלה לא קיבלתי בערוץ ישיר מאת השם, אלא דרך האדון שלי, שהוא מקבל את כל מה שיש לו דווקא באמצעות סדרי הטבע!

אם ככה, אומר לעצמו אותו יהודי, אם גם ככה אני חי בתודעה ובממשות של עבד - לא להשם, אלא לחוקי הטבע - מה נשאר ממני? "הואיל ורבי עובד עבודה זרה, אף אני כמותו". כלומר: אני באמת כמוהו - גם אני מקבל את חיי, את נשימתי ואת בריאותי מכוחות הטבע. ואם כך, הפולחן המעשי בפועל הוא כבר לא מה שחשוב כאן. זה כבר לא באמת משנה אם אלך עם בני המשפחה להשתתף בפולחנים שלהם.

נחدد יותר את העניין. כפי שהסברנו לאורך השיעור, "שיתוף" - לפחות במובן הרעיוני והתפיסתי - איננו דבר מופרך כל כך עבור סתם אדם. למעשה, זו הדרך הטבעית להתנהל כאן בעולם, ללמוד את הכללים ולהתנהל לפיהם. האמונה היהודית היא החידוש, החידוש הוא לא

י. וה"ז בפשטות - עניין ברכות הנהנין ותוכנו.

יא. ועפ"ז תוכן השייכות דסיום הסדרה לתחלתה - כי גם החידוש שבתחלת הסדרה הוא, שהוריעה וכו' שבהשש שנים תהי' באופן שלא תסתור ל"ושבתה הארץ" בשביעית (ובזה יוכן מ"ש "שש שנים תזרע גו" - דלכאורה מיותר. וגם למה נאמר כתוב זה בענייני שביעית (בין "ושבתה הארץ גו" ל"ובשנה השביעית גו") - כי החידוש שב"שש שנים תזרע גו" הוא, שאף שתזרע, מ"מ יהי' זה באופן שאח"כ יבא ל"שבת שבתון". (ובדוגמת מ"ש "חנם" גבי "ובשביעית יצא לחפשי" - ראה לעיל [בשיחה המקורית] הערה 25)).

וזהו גם השייכות של תחלת הסדרה וסיומה ל"בהר" - ששם (ע"פ תורה, או ע"פ מנהג ישראל) הסדרה מורה על תוכן כל העניינים שבה - כי החיבור של ב' ההפכים: העלם והסתור של הטבע (שבשש שנים תזרע ובפרט בנמכר לעכו"ם), ועם זה - ובשנה השביעית שבת שבתון; לא תעשו וגו', הוא מ"הר סיני" דמכין מכל טוריא (מדרש תהלים סח, יז) (הוצאת בובר). וראה ג"כ מגילה כט, א), שגם ב"הר" המורה על הגבלה והתנשאות - יהי' "מכין" (וזהו גם מה שמדגיש אדה"ז בפמ"א, שמאמר הזהר הוא ב' בהר - דשלשה אופנים בזה (בתניא): וזהו סתם, בהוספת הפרשה, ציון העמוד. לדוגמא (דכל הג') - פ"א ורפ"ב) כי גם בתניא שם, מדובר בענין חיבור ב' הפכים: אהבה, שהיא הרוגש עצמו - הגבלה ד"הר", ובכ"ז - ביטול דקב"ע, "מכין").

יותר נזכרים לבדוק מזוזות או לקבל הידור נוסף בהקפדה על כשרות. ובאופן כללי, אלה הם חיינו - מוטרדים בטרדות החיים, עסוקים בעבודה ובטיפול שוטף בכל דבר כמו כל אדם אחר בעולם. עצם ההתנהלות הזו מראה שאנחנו 'קונים' את ההצגה, ולא פונים ישירות למפעיל האמיתי.

אם כך, שואל יהודי את עצמו, אולי כבר אהיה "כמותו"? אולי רק ביום מן הימים, כשבאמת אצליח להשתחרר ולהיות עבד השם - אוכל לדבר אתו ישירות?

את הטעות הזו מבקשת התורה להפריך. גם אם הדברים של הרופא חשובים מאד בעינינו, גם אם אנחנו נזהרים מאד שלא להכעיס את הבוס - אנחנו יהודים, ש"בפנימיות" מקבלים הכול ישירות מאת השם. אכן, עלינו ללמוד חסידות, להתבונן ולנסות לשנות את התודעה שלנו בהדרגה. אך גם בינתיים, זה לא משנה את המציאות, גם אם תיאטרון הבובות נראה משכנע מאד. לכן, בכל מצב אנחנו צריכים לדעת מה הם הכלים האמיתיים שלנו לזכות לקבל את השפע מלמעלה בכל תחום בחיים: תפילה בכוונה, הידור בקיום התורה והמצוות ולימוד שיעורי החת"ת והרמב"ם¹⁰.

10. מומלץ מאד ללמוד את השיחה המקורית בשלמותה, שם הרבי מסביר באופן נפלא כמה מאמרי חז"ל מוכרים על פי הביאור בפנים.

שגם הם מקבלים את השפע מ"למעלה מהטבע", מהקדוש ברוך הוא לבדו.

זה מה שהתורה אומרת לאותו יהודי: למרות שאתה כרגע במצב בעייתי באמונה ובחיים, יש בך נשמה אלוקית. הערוץ הישיר שלך עם הקב"ה קיים ועובד. גם אתה מצווה 'להיות יהודי' ולחיות כמו יהודי, לפנות לקדוש ברוך הוא ישירות. לברך "המוציא" על הלחם ו"שהכול" על המים, להתפלל ולקיים את כל המצוות.

כולנו, לפחות במידה מה, עלולים ליפול באותה טעות של "אף אני כמותו".

אנחנו כמובן שלמים באמונה בקדוש ברוך הוא, ובוודאי שלא נוגעים בעבודה זרה בקצה הציפורן, ואפילו לא מסוגלים להבין את הרציונל שבזה בכלל. אבל בעולם הרעיונות, אנחנו - לפחות קצת, לפחות באופן חלקי - נכשלים באותו כשל של "שיתוף".

גם אנחנו נוטים לייחס משקל משמעותי למנגנוני הטבע שברא הקב"ה, ופועלים לפי ההנחה שאם נשחק לפי החוקים נקבל תוצאה טובה יותר. דוגמאות לא חסרות.

אם נקבל הודעה מהבנק שיש חריגה בחשבון והוא נחסם, אנחנו לא נתיישב מיד לקרוא פרק תהילים, אלא דבר ראשון נרים טלפון לבנק. אם וכאשר, לא עלינו, מתעוררת בעיה רפואית, אנחנו מתרוצצים ממומחה למומחה, ורק בשלב מאוחר

ב"ה

צעירי
אגודת
חב"ד
כל הלב לכל אחד

לפרטים

קהילת המפיצים של עלוני חב"ד

מרחיבים את הפצת המעיינות
ומנגישים את העלונים השבועיים לכולם

"אין לך זמן"?!

מדוע 'לא ייתכן' מצב בו טרדות החיים אינן מותירות זמן לעסוק במילוי השליחות האלוקית? ואיך לימוד שיעורי החת"ת, למרות מצוקת הזמן, יביא 'לתוספת' של זמן לעסוק ביתר הדברים? – כשמתחילים ופועלים, מגלים לפתע שיש זמן...

במענה על מכתבו אליי, בו כותב אשר מפני שעמוס הוא בלימודים, שומר רק על שיעור הלימוד היומי דחומש עם פירוש רש"י, אבל אינו שומר על אמירת השיעור תהלים החודשי וכן על השיעור היומי בתנא, ומבקש אם אפשר 'לשחרר' משני שיעורים האחרונים.

ותמיהני עליו, כי אין שמירת השיעורים לטובת מי שהוא אחר, אלא לטובתו הוא, וככל ענייני תורה ומצווה, שהם לטובת האדם הלומד ומקיים המצווה; ומזה מובן, ש'שחרור' משמירת השיעורים "משחרר" גם כן מהתוצאות הטובות הבאות על ידי שיעורים אלו.

ובמה שכותב אודות קוצר הזמן, שבנינו אין לו אפשרות לשמור על השיעורים הנ"ל:

ניצול הזמן תלוי, כשאר ענייני האדם, בהצלחה וסיוע מלמעלה. וכנראה במוחש, אשר לפעמים נקלטות הסברות והעניינים הנלמדים בקל ובטוב, ולפעמים צריכים לשם כך יגיעה רבה וריבוי זמן, וגם לאחר זה אין ההבנה ברורה כדי צורכה. אף שהמדובר הוא באדם אחד [באותו אדם], אלא שבזמנים שונים.

וסגולת כל מצווה (והשיעורים [שיעורי הלימוד היומיים] בכלל זה) היא כמאמר המשנה: "מצווה גוררת מצווה". זאת אומרת, שעל ידי קיומה של המצווה הראשונה, נעשה בנקל יותר לקיים מצווה אחרת. שבה נכלל גם כן - שיהיה בנקל יותר להבין את העניינים הנלמדים ובטוב.

ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור.

(אגרות קודש כרך יד, אגרת ה'נב)

במענה על מכתבו אליי, בו מבשר אשר נסתדר במשרת 'שוחר' ובודק' בעיר [...] וטרוד ביותר בזה, עד שאין הזמן העומד לרשותו מספיק להתעסק בצורכי הסביבה [עבור התעסקות בהפצת היהדות באותו מקום], אף שבדודאי שכמה עניינים בה [בסביבתו היהודית] צריכים תיקון;

וכן, עקב טרדתו האמורה בעבודה, אין לו פנאי ללמוד תורה ולעסוק בעבודת הבורא, כך כותב במכתבו.

ומובן עד כמה אי אפשר [לא ייתכן] מצב זה, כיוון שפסק המשנה היא: "אני נבראתי לשמש את קוני". כלומר: תפקידו ומטרת בריאתו של היהודי היא "לשמש את קונו" באמצעות עבודת ה' האישית וההשפעה הרוחנית על הסביבה. ואם כן, הרי אי אפשר [לא ייתכן] שיימצא יהודי בעולם שלא יהיה לו פנאי למילוי תפקיד בריאתו - לדבר העיקרי בחייו, שכל ביאתו לעולם הייתה עבורו!

אלא, שהוא על דרך מאמר משנה אחרת: "ואל תאמר לכשאפנה אשנה" וכו'. כלומר: כיוון שברור לו שהאמור הוא תפקיד ומטרת בריאתו, העובדה שלמרות זאת הוא מרשה לעצמו להימנע מעיסוק בכך, היא משום שבעיניו דחיית מילוי התפקיד לזמן מאוחר יותר מהווה אפשרות לגיטימית. בעוד שזוהי כמובן טעות, כפי שממשיכה המשנה ואומרת: "שמה לא תפנה".

וכשמתחילין בביצוע פעולות בפועל, אף בעוד שנדמה עדיין שאין פנאי, מתברר במשך זמן קצר שהייתה זו הערכה מוטעית, ואכן ישנה היכולת והאפשריות, ואף מזמן לזמן מתגדלים הם...

(אגרות קודש כרך יב, אגרת ד'קנט)

לבטל וגם לתקן

עֲשֵׂה דוּרוֹת מֵאִדָּם וְעַד נָח, לְהוֹדִיעַ כְּמָה אֶרֶץ אֲפִים לְפָנָיו, שְׁכַל הַדּוּרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאֵן, עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַמִּבּוּל. עֲשֵׂה דוּרוֹת מִנָּח וְעַד אַבְרָהָם, לְהוֹדִיעַ כְּמָה אֶרֶץ אֲפִים לְפָנָיו, שְׁכַל הַדּוּרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאֵן, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אֲבִינוּ וְקִבֵּל שְׂכָר כָּלָם (משנה ב)

נשאלת השאלה: מה ההבדל בין שתי התקופות? מדוע את עשרת הדורות מאדם הראשון ועד נח ש"היו מכהים ובאים", הקדוש ברוך הוא החליט להעניש ו"הביא עליהם את מי המבול" - בעוד את עשרת הדורות הבאים, שגם הם "היו מכהים ובאים", הקדוש ברוך הוא לא העניש אלא נתן את השכר שלהם לאברהם אבינו?

ההסבר הוא: הרע של עשרת הדורות מאדם הראשון ועד נח היה רע גמור, הם היו רשעים שמאבדים את העולם כי לא היה בהם שום טוב. הפתרון לרע כזה הוא רק השמדה, ולכן הביא הקדוש ברוך הוא עליהם את המבול ונמחו כליל.

לעומת זאת, הרע של עשרת הדורות מנח ועד אברהם אבינו היה רע שיש בו טוב חבוי ואפשר לתקן אותו ולהפוך אותו לטוב. לכן במקרה הזה הקדוש ברוך הוא לא מחה אותם לגמרי, אלא אברהם אבינו עבד כדי לתקן ולהשלים את מעשיהם ועל כך קיבל את שכר כולם.

גם בעבודתו של כל אדם יש מעין אותן שתי תקופות:

כשאדם שקוע בעניינים בלתי רצויים במשך תקופה משמעותית ובכל זאת טוב לו, הוא יכול להשלות את עצמו ולומר "שלוש יהיה לי כי בשרירות ליבי אלך". על כך אומרת לנו המשנה, שהסיבה לכך היא רק משום שהקדוש ברוך הוא מאריך את אפו, אך ככלות הזמן הקצוב זה ייפסק. ולכן, העבודה צריכה להיות "להביא עליהם את מי המבול", כלומר: למחות ולבטל כליל את העניינים הבלתי רצויים.

אבל עבודה זו אינה מספיקה עדיין. משום שבמשך אותם ימים לא טובים, האדם גם החסיר את הדברים הטובים שהיה עליו לעשות באותו זמן. ולכן צריך גם לעשות עבודה של תיקון והשלמה של כל מה שנגרע באותם ימים ועל כך הוא יקבל "שכר כולם".

(שיחת שבת פרשת חוקת תשל"ז)

מלמד אמיתי

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים: מֵהָר לְשִׁמּוּעַ וּמֵהָר לְאֵבֶר, יֵצֵא שְׂכָרוֹ בְּהִפְסָדוֹ. קֶשֶׁה לְשִׁמּוּעַ וְקֶשֶׁה לְאֵבֶר, יֵצֵא הִפְסָדוֹ בְּשִׂכְרוֹ. מֵהָר לְשִׁמּוּעַ וּמֵהָר לְאֵבֶר, זֶה חֵלֶק טוֹב. קֶשֶׁה לְשִׁמּוּעַ וּמֵהָר לְאֵבֶר, זֶה חֵלֶק רָע (משנה יב)

המשנה מלמדת אותנו כאן עד היכן מגיעה אחריותו של המלמד כלפי תלמידיו והחובה שלו להשתדל לעזור להם גם בפיתוח הכישורונות ותיקון האישיות שלהם.

מהר לשמוע ומהר לאבד - כאשר התלמיד קולט ומבין בקלות את הדבר הנלמד, המלמד לא רשאי להסתפק בכך. עליו להתעניין במצבו של התלמיד גם אחרי הלימוד, ולוודא שהוא ישנן ויחזור על חומר הלימודים כדי שלא ישכח.

קשה לשמוע וקשה לאבד - המלמד עלול לחשוב שחבל על הזמן המושקע בתלמיד כזה שקשה לו לתפוס ולהבין, וכי עדיף לו להקדיש את כל זמנו ומרצו לתלמידים אחרים. על כך אומרת המשנה, שעל המלמד לבדוק את כוח הזיכרון של התלמיד ולדאוג שהוא יקלוט משהו - כי אז זה לא ילך לאיבוד.

מהר לשמוע וקשה לאבד - כאשר יש למלמד תלמיד מצטיין, אין לו להתגאות בכך, שכן כישרונותיו הברוכים של התלמיד הם "חלק טוב", הוא חונן בהם משמייים ולא בעקבות פעולותיו של המלמד.

קשה לשמוע ומהר לאבד - גם כאשר יש לו תלמיד גרוע ביותר, אסור להתיימש ממנו ולהניחו לנפשו, שכן התלמיד אינו אשם בכך שקיבל "חלק רע" מן השמייים, וחובתו של המלמד לעזור לו לפתח ולשפר את כושר ההבנה והתפיסה שלו.

(התוועדות, תשד"מ, כרך ג, עמוד 1806)

אחד ועשרה // מאמר "בעשרה מאמרות" – ספר המאמרים תשכ"ח

מדוע הידיעה מה 'היה יכול להיות' בבריאה משמעותית בכלל עבורנו? מה ההבדל בין הבריאה "במחשבה" והבריאה "בדיבור"? ואיך קשורים לזה פסוקי מצוות השמיטה המופיעים בפרשה?

— א —

איך 'אחד' הופך להיות שווה 'עשר'?

"בעשרה מאמרות נברא העולם כו' והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולמן שזכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות".

וידוע הדייק בזה בדרושי רבותינו נשיאנו: מפני מה מגיע הענין לרשעים על שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, בה בשעה שהיה יכול להבראות במאמר אחד?

וכמו שכתוב במדרש שמואל "משל מאדם שקנה כלי שזה זקוק אחד בעשרה זהובים, וזא אחר ושיבר את הכלי, האם יתכן לומר שיתחייב לשלם בעד הכלי עשרה זהובים מפני שזה הוציא עליו עשרה זהובים, אף על פי ששוויו של הכלי אינו אלא זהוב אחד?"

ועל דרך זה בנמשל, בהענין לרשעים שמאבדין את העולם: למה יפרעו מהם לפי חשבון של עולם שנברא בעשרה מאמרות, בה בשעה ששוויו אינו אלא מאמר אחד שבו היה יכול להבראות!?

— ב —

"מאמר אחד" – בריאה באופן של "כלל"

ויבין בהקדם באור הענין ד"במאמר אחד יכול להבראות", שאין הפנינה שזהו רק דבר שהיה יכול להיות, ולא היה בפעל, אלא שענין זה ישנו גם בפעל.

הינו, שישנה מציאות הבריא כפי שנבראת במאמר אחד, שזהו המאמר ד"בראשית", כמאמר

רבותינו זכרונם לברכה² "בראשית נמי [גם] מאמר הוא", שהוא מאמר כללי שכולל כל המאמרות הפרטיים שבהם נבראו כל הנבראים,

וכמרמז בהמשך המאמר דבראשית – "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"³, שעל זה דרשו חכמינו זכרונם לברכה⁴ "את השמים לרבות צבאיהם ואת הארץ לרבות צבאיה", שכל פרטי הנבראים כלולים במאמר הכללי ד"בראשית גו".

והינו, שתחלה נתהוו כל הנבראים בבחינת כלל, על ידי המאמר דבראשית שכולל כל פרטי המאמרות, ואחר כך נעשו בבחינת התחלקות פרטים, על ידי פרטי המאמרות.

"כלל" ניכר מהותו של הדבר

ולהבין החלוק שביין הבריא כפי שהיא בבחינת כלל ("במאמר אחד") לבריא כפי שבהא בהתחלקות פרטים ("בעשרה מאמרות"), יש להקדים באור החלוק שביין כלל ופרט.

שבכלל נכר כללות הענין, העקר והעצם של הדבר, מה שאין כן בפרט לא נכר עקר ועצם הדבר (ועד שקשה להבחין מהו העקר ומהו הטפל), כיון שנרגש רק פרט זה בלבד.

ומזה מובן בנוגע לבריא ב"מאמר אחד" שכולל כל המאמרות, שהיא הבריא שבהחינת כלל, שנכר ונרגש בנבראים העקר והעצם, הינו, האלקות שבהם, שנכר ונרגש בהם אלקות בגלוי.

— ג —

בריא במחשבה – פועלת 'ביטול'; ובדיבור – פועלת 'יש'

ויבין בהקדם החלוק שביין 'כלל' ומחשבה למעלה ל'כלל' ומחשבה למטה:

2. ראש השנה לב, א.

3. בראשית א, א.

4. פרש"י בראשית א, יד.

1. אבות פרק ה, משנה א – הפרק שלומדים בשבת קודש זו.

הבריאה "בעשרה מאמרות" מאפשרת את ה"בחירה"

וזהו "בעשרה מאמרות נברא העולם כו' כדי להפריע מן הרשעים כו' ולתן שכר טוב לצדיקים כו'":
הינו, שבריאת העולם בעשרה מאמרות (ולא במאמר אחד) היא כדי שיוכל להיות ענין הבחירה, שרק אז שיש כללות הענין דשכר וענש ("להפריע כו' ולתן שכר טוב כו'"),

כיון שרק על ידי הבריאה בעשרה מאמרות נעשה העולם מציאות יש ודבר נפרד, עד שיש בו אפשרות לבחור בטוב או להפך חס ושלום, כמו שכתוב⁷ "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע", ויש צורך בציווי ונתינת כח "ובחרת בחיים"⁸.

מה שאין כן מצד הבריאה במאמר אחד, שכל הנבראים כלולים ובטלים במקורם, לא היה מקום לענין הבחירה, שכר וענש.

"שבת לה'" היא הקדמה לשנים שלאחריה

אמנם על פי מה שנתבאר לעיל שבשביל ענין הבחירה כו' הצרכה להיות הבריאה בעשרה מאמרות דוקא, צריך להבין לאידך גיסא:

למה הצרכה להיות בריאת העולם באופן שתחלה תהיה הבריאה במאמר אחד, בבחינת המחשבה, ואחר כך הבריאה בעשרה מאמרות כפי שנפרטו מבחינת המחשבה, ולא באופן שמלכתחלה תהיה בריאת העולם בעשרה מאמרות, דמי מעכב בידו? ויובן בהקדם מה שכתוב בתחלת פרשת השבוע⁹ "כי תבאו אל הארץ גו' ושבתה הארץ שבת לה', שש שנים תזרע שדה וגו'":

דמשמעות הפתוב שמיד "כי תבאו אל הארץ" תשבת הארץ קדם שיתחילו השש שנים של זריעה; ובאמת אינו כן, כי אם כמו שנאמר בהמשך הכתוב "שש שנים תזרע גו' ובשנה השביעית שבת שבתון".

אך הענין הוא:

דהנה, מבחינת היכלות ומחשבה שבאדם למטה לא יתהוה כלום, שאפילו כשיחשב האדם כל היום לא יתהוה כלום, כי אם על ידי מעשה דוקא, או על כל פנים דבור, כמו ב"דבר מלך שלטון"⁵, שכאשר המלך מצוה לעבדיו שיעשו הדבר, הרי הם עושים, והינו, שעל פי דבורו של האדם יכול להתהוות איזה דבר, אבל לא על ידי מחשבתו.

מה שאין כן בנוגע למחשבה למעלה, הנה על זה נאמר⁶ "כי לא מחשבותי מחשבותיכם", שכאשר עלה במחשבתו לתבדל שיהיה מציאות העולם, נברא העולם.

אמנם, בריאה זו היא במדרגת המחשבה והיכלות.

והענין בזה:

דהנה, החלוק שבין מחשבה לדבור הוא: ש**הדבור** נעשה נפרד מן האדם, מה שאין כן ה**מחשבה** שהיא מיחדת עמו.

ודגמתו בחלוק שבין ההתהוות על ידי הדבור להתהוות על ידי מחשבה: שעל ידי **הדבור** מתהווים נבראים שהם בבחינת יש ודבר נפרד, ועל ידי **המחשבה** מתהווים נבראים שהם בטלים במקורם.

וזהו גם החלוק שבין הבריאה במאמר אחד לבריאה בעשרה מאמרות:

שתחלה ישנה הבריאה במאמר אחד, בבחינת המחשבה והיכלות. שבריאה זו היא באופן שכל הנבראים בטלים במקורם, שזהו הבריאה שבבחינת כלל, שנכר בהם העקר והעצם והפנימיות שמציאותם היא אלקות.

ולאחרי זה ישנה הבריאה בעשרה מאמרות, שנפרטו מבחינת המחשבה (מאמר אחד) לבחינת הדבור, ועל ידי זה נעשית ההתחלקות לפרטים שבהם לא נכר העקר והעצם והפנימיות שמציאותם היא אלקות.

שזהו ענין העלם והסתור הבוֹרָא מהנברא, שהנבראים יהיו מרגישים את עצמם למציאות יש ודבר נפרד.

7. נצבים ל, טו.

8. שם, יט.

9. בהר כה, ב.

5. קהלת ח, ד.

6. ישעיהו נה, ח.

התוועדות משפחתית
לשולחן שבת

שולחן שבת חסידי

להגביה!

מה יסייע לנו להביט על העולם 'מלמעלה' ולפעול
ב'הרחבה' כפי שצריך? איך עובדים את ה' מתוך
"גאווה"? ומהי טקטיקת ה'הגבהה' של אהרן הכהן?
- "ואתהלכה ברחבה!"

חמש מיליון? המישים!

סיפר הרב שמואל חפר:

כאשר נכנסתי לעבוד ב"בית רבקה" בכפר חב"ד, היה זה בתחום החינוך והניהול החינוכי, בו הייתי כבר בעל ניסיון. אך באותם ימים היה זה מוסד נחשל, עם 14 תלמידות בלבד, והרשויות איימו לסגור את המקום אם לא ימונה מנהל מתאים, וכך, לפתע, לקראת שנת הלימודים תשכ"א, הטיל עלי הרבי את הניהול הגשמי של המוסד.

בחודש החגים של אותה שנה נסעתי לרבי לראשונה. לפני שחזרתי ארצה, זכיתי ל"יחידות" ארוכה שארכה שעה תמימה, ובה העניק לי הרבי הדרכה מפורטת. הבעתי בפני הרבי את חששי העמוק מכניסה לתחום הניהול הגשמי והכספי, בו לא היה לי ניסיון קודם כלל. אך הרבי שלל את החשש והתבטא באופן מיוחד: "לבית רבקה עתיד מזהיר ביותר".

קשיי הבראשית היו גדולים מאוד. במהלך אותה שנה כתבתי לרבי שאני מרגיש בודד במערכה, ללא כל "עזר" וסיוע. מכתב התשובה של הרבי, היה מכונן: "בוודאי שבכל אחד ואחת מהעובדים במלאכת ה' - חינוך על טהרת הקודש, ובפרט במסגרת רבותינו נשיאנו, מתקיים בפועל מה שכתוב [מאין יבוא עזרי?] עזרי מעם ה' עושה

שמים וארץ!"

הרבי הוסיף וביאר את הפסוק באופן נפלא: "שיש לפרש בזה: "עושה" מלשון עשיה וכפיה [כפי פירוש המילה "מְעִשִּׂין" בדברי הגמרא] אשר כופה ומשדד ה' [את ה]העלמות והסתרים שבטבע, ועד לאופן שנתהפכים למסייעים". המכתב נחתם בברכה שההצלחה במוסד ובענייני הפרטיים תהיה באופן של הרחבה - "ואתהלכה ברחבה".

את ה"עזר" והסיוע הניסי הזה זכיתי לראות לאורך כל שלבי פיתוח המוסד והקמת כפר חב"ד ב'. נדרשתי אומנם להתרוצץ ולפעול בדרך הטבע, אך ראיתי במוחש שהדברים נפעלים באופן ניסי.

בתור דוגמה, זכורה לי פגישה שהתקיימה עם שר האוצר דאז, שמחה ארליך, בנוגע לפיתוח כפר חב"ד ב' ונושאים נוספים. לפני הפגישה דנו העסקנים איזה סכום לבקש; אחד הציע לבקש 5 מיליון לירות, אך אני טענתי שעלינו לבקש 50 מיליון. הנוכחים הביטו בי כמשוגע, אך כשהשר שאל "כמה כסף אתם צריכים?", עניתי ללא היסוס: "חמישים מיליון". להפתעת כולם, והאמת שגם להפתעתי שלי, הוא הסכים מיד...

"ואתהלכה ברחבה"

שהעולם 'מאפשר'.

הגישה הזו משתנה לחלוטין כאשר היא נשענת על הידיעה הברורה ש"עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ". עלינו להפנים שכל מציאות השמיים והארץ הניצבת לפנינו, היא "כחומר ביד היוצר" בידיו של הקדוש ברוך הוא. המילים "עושה שמים וארץ", שמתפרשות גם מלשון "כפייה", מלמדות

כאשר אנו ניגשים לביצוע משימה קדושה כלשהי, הרגש הטבעי שלנו נוטה לחוש את ה'עולם' כגדול ומאיים. המגבלות והקשיים שטבע העולם מציב בפנינו, מקשים עלינו לפעול באופן של שחרור ו'הרחבה'; אנו מנסים לפעול כמיטב יכולתנו, אך לרוב עושים זאת מתוך גישה מצומצמת, המוגבלת מראש למה שנראה לנו

ולא כעניים בפתח. כך זוכים לפעול באופן של "ואתהלכה ברחבה", ב'הרחבה' אמיתית, הנובעת מהידיעה הברורה שמגבלות העולם כלל אינן פונקציה כאשר "עזרי מעם ה'".

שהבורא מכופף ומבטל את חוקי העולם, ו'משחק' בהם כדי לכול בהתאם לצורכי השליחות שלנו בעולם.

כשניגשים למשימה מתוך הכרה כזו, הגישה היא אחרת לגמרי. מתוך ביטחון ו'הרחבה',

גאוה חסידית

קומתי! על כך אמרו עליו חסידים, שמצד ה"גאוה" שלו הוא לא היה שייך לעבור עבירה.

הסיפור הזה מציג גישה מחודשת למאבק ביצר: במקום לראות את היצר הרע כענק ומאיים ואת עצמנו כקטנים המנסים רק 'לצאת בשלום' מהמפגש עימו, אנו הופכים את היוצרות. אנו ניגשים בביטחון של "ואתהלכה ברחבה", מביטים על עצמנו כ'גדולים', ותוהים: מי הוא בכלל היצר הרע שיעז להפריע לנו בעבודתנו? הלא "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ", וכיוון ש"הקדוש ברוך הוא עוזרו", מה יש לי להביט על היצר כגדול ומאיים? ההיפך הוא הנכון!

כמובן, עלינו לשמור שה"גאוה" הזו תהיה במינון הנכון, כמו "הר סיני" - מצד אחד הר מוגבה, ומצד שני "מכיך מכל טוריא" [נמוך מכל ההרים]. אך זוהי בהחלט אבן דרך חשובה בעבודת השם.

מסתבר שמודל זה, ש'עובד' כמו שצריך במשימות מול ה'עולם' הגדול, יכול בהחלט לסייע לנו גם בעבודה מול ה'עולם' הקטן שלנו, בעבודת ה' האישית של כל אחד מאתנו:

החסיד ר' מרדכי מליעפלי, מגדולי חסידיו של אדמו"ר הזקן, היה גביר רם מעלה. כאשר נאלץ אדמו"ר הזקן לברוח מליאדי מפני צבאות נפוליאון, הוא יצא לדרך בשיירה של שישים עגלות, ור' מרדכי הוא שנטל על שכמו את הוצאות הנסיעה האדירות.

לרגל עסקיו, נדרש ר' מרדכי לשהות לעיתים קרובות בעיר הבירה פטרבורג, מקום בו שמירת התורה והמצוות הייתה כרוכה בקשיים ובניסיונות רבים. למרות זאת, הוא עמד בהם בגבורה. בכל פעם שהיצר הרע התקרב אליו והציע לו לחטוא, היה ר' מרדכי מזדקף מלוא קומתו וצועק: "אני חסיד של אדמו"ר הזקן, גביר, למדן ומשכיל - אעבור עבירה!? הדבר אינו מתאים כלל לשיעור

כך פועלים "הזהה"

אך כאשר אנו מאמצים את מבט ה"ואתהלכה ברחבה" גם בעבודת ה' הפנימית, התמונה משתנה. עלינו להביט נכוחה על האמת שבנו: אנו בעלי מעלה עצומה - החל מהיותנו יהודים, בני אברהם יצחק ויעקב, ועד להיותנו חסידים ועובדי ה' המשתדלים בכך כפי יכולתם.

כשמביטים על עצמנו כ"גדולים", מציאותו של היצר הופכת פתאום לקטנה וחסרת אונים. מתוך העמדה הזו, קל הרבה יותר להשיג תוצאות משמעותיות, לפרוץ קדימה ולהתקדם ברוחניות מתוך 'הרחבה' אמיתית.

את התוכן האמור כתב הרבי באותו מכתב לרב שמואל חפר. כפי שמשקף במכתב המענה, הרב חפר שיתף את הרבי גם בקשייו הרוחניים האישיים; הוא חש שההתקדמות שלו אינה מספקת, שאין כל "הזהה" (כפי הביטוי המורגל בפי חסידים) בעבודת ה' שלו.

את הפתרון למצב תולה הרבי בדיוק באותה גישה של "ואתהלכה ברחבה". לעיתים, היחס המקטין שלנו כלפי עצמנו הוא זה שגורם ליצר הרע להצטייר בעינינו כענק שאי אפשר לנצחו. תחושת הנחיתות הזו משרתת את היצר, המוודא מראש שאפילו לא ננסה להסתער עליו ולנצחו.

פעולת ה'הגבהה'

על הנהגתו של אהרן הכהן: "כשהיה מהלך בדרך, פגע בו באדם רשע ונתן

הנהגה זו של התגברות מתוך "גאוה" חיובית, משתקפת היטב בדברי חז"ל (ב'אבות דרבי נתן')

שבת קודש

פרשת בהר - בחוקותיי

כב אייר

מנהגי קריאת התורה

חלק ראשון⁶

הוצאת ספר תורה

- המנהג הנפוץ בבית חיינו ובקהילות אנ"ש, להסיט את פרוכת ארון הקודש מימין לשמאל⁷.
- הוצאת הספר תורה היא עניין בפני עצמו, ולא כמנהג העולם המקפידים שמוציא ספר התורה גם יכניסו בחזרה לאחר הקריאה⁸.
- אוחזים את ספר התורה באופן שפני הכתב הינם כלפי הקהל⁹.
- המנהג המקובל הוא לסגור את ארון הקודש לגמרי, טרם אמירת "שמע ישראל" (או "גדלו" בימות החול) על ידי החזן.
- בעת אמירת "גדלו" החזן עומד לכיוון ארון הקודש, ומגביה מעט את הספר לכיוון הארון¹⁰.
- בעת שמוציאים שני ספרים, ומוסרים את הספר הנוסף לאחר שיחזיקוהו בישיבה לאחר שמייעים אל הבימה, ניתן למוסרו גם לקטן¹¹.
- אך יש לוודא כמובן שהינו בר-דעת דיו, והחזקת הספר תתבצע ביציבות ובכבוד¹².

הקריאה בתורה

- רבותינו נשיאנו הקפידו שבעלי הקריאה יהיו דייקנים, הן בקריאה נכונה של המילים והן בשמירת מנגינת הטעמים¹³.
- מקפידים לעקוב אחר קריאת התורה מתוך החומש¹⁴.

העולים לתורה

- רבותינו נשיאנו הקפידו שבכל קריאה בתורה יעלו כהן, לוי וישראל¹⁵. בהתאם לכך, יש

- לעליית חמישי, בה קוראים בתורה את פסוקי התוכחה, עולה הקורא בתורה, ועליו לעלות מעצמו בלי שהגבאי יקרא לו "יעמוד"¹⁶. לאחר מכן מברכים אותו בשמו, כרגיל.
- אם הקורא בתורה הוא כהן או לוי ולכן איננו יכול לעלות לעליית חמישי, או שאינו רוצה לעלות - יש להציע באופן לא רשמי לאחד המתפללים האחרים להתנדב לעלות לתורה. מי שכבוד התורה חשוב לו ודאי יתנדב, וזכות התורה תגן בעדו ויזכה לכל הברכות.
- את פסוקי התוכחה - מפסוק יד ועד פסוק מג - קוראים בקול נמוך, אך לא חלש מדי כדי שהקהל יוכל לשמוע היטב את הקריאה. את פסוק מב ("וזכרתי את בריתי") קוראים כרגיל¹⁷.
- בקריאת הפסוק האחרון של הפרשה, המסיים את ספר ויקרא, כולם עומדים. רצוי שבעל הקורא יעצור לכמה שניות לפני שיתחיל לקרוא את הפסוק, כך שהמתפללים שיושבים יספיקו לקום וכולם ישמעו היטב את הקריאה.
- בסיום הקריאה כל הציבור אומר: "חזק חזק ונתחזק!". אחר כך בעל הקורא אומר את המשפט, ויחד איתו אומר גם העולה לתורה¹⁸.
- אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת, בה יאמרו דברי תורה ויקבלו החלטות טובות בלימוד התורה וקיום המצוות, מתוך שמחה גדולה לכבוד סיום ספר בתורה¹⁹.

פרקי אבות

- לאחר תפילת מנחה קוראים את פרק חמישי בפרקי אבות.
- במשנה יח מצוטט חלק מפסוק: "צדקת השם עשה" - יש לשים לב לא לומר את שם השם²⁰.

6. חלקים נוספים יתפרסמו בגיליונות הבאים בעז"ה.
7. ראה 'התקשרות' גיליון רדע (עמ' 18), וראה בקובץ 'זעירות הת' ואנ"ש - 770 גיליון שיא עמ' 66.
8. 'ליובאוויטש וחייליה' עמ' 27, ע"פ הנהגת הרבי הרי"צ, והוראה של הרבי לאחד בעת יחידות. וראה בעניין זה בקצות-השולחן סי' כה בבד"ה ס"ק סג, ובס' 'מנהג ישראל תורה' סו"ס קלד וש"נ.
9. כך נהג הרבי, וראה 'מנהג ישראל תורה' סי' קלד ס"ק ה שמביא מהעב"ץ וכו'.
10. כך נהג הרבי. וראה מס' סופרים פ"ד ה"א, מג"א סי' קלד ס"ק ד, שערי-אפרים שערי י ס"ד.
11. אג"ק ח"ג עמ' קלח.
12. שערי-אפרים שערי י ס"ו (כצ"ל) ובפתחי-שערים שם.
13. ספר-המנהגים - מנהגי קריאת התורה.
14. ספר-המנהגים שם, ובמנחם שם. וכ"כ בכף-החיים סי' קמו ס"ק ח"י בשם החיד"א, עיי"ש.
15. ספר-המנהגים שם, מלקוטי-דיבורים כרך ב עמ' 456.

1. אג"ק חט"ו עמ' תנג. ספר המנהגים עמ' 31. לוח כולל חב"ד.
2. פ"ח סי' תנח ס"ו, קיצור שו"ע סי' עח ס"ד, ספר 'לקט הליכות ומנהגי ש"ק' עמ' 74. בין פסח לשבועות פ"ד סנ"ד-נה, ונטעי גבריאל הל' פסח ח"ג רסמ"ו וש"נ.
3. ספר-המנהגים שם. לוח כולל-חב"ד. אג"ק ח"ד עמ' יד. וראה הנסמן באוצר מנהגי חב"ד - ניסן-סיון עמ' רפה, וב'התקשרות' גיליון עו, בסופו.
4. ספר השיחות תש"נ ח"א עמ' 233.
5. בשם הרבי - ראה 'התקשרות' גיליון רעח עמ' 17 וגיליון תטז עמ' 14 הע' 5.

כא אייר

תרס"ו

נולד הרב החסיד ר' ישראל אריה לייב שניאורסון, אחיו הצעיר של הרבי. נקרא, ככל הנראה, על שם אחיה של אימו, ר' ישראל אריה לייב הלוי, שנפטר בצעירותו; ועל שם אבי סבו הרב הגאון רבי ישראל לייב הלוי ינובסקי, שכינה כראש הישיבה במושב רומנובקה.

הוא חונן בכישרונות מופלאים, היה חריף, עמקן ובעל חשיבה גאונית. קיימות עדויות על התמדתו ולמדנותו כבר בתור נער צעיר לימים.

במשך תקופה מסוימת שהה בלנינגרד, והתחבב מאד על הרבי הריי"צ שקירב אותו. ר' ישראל אריה לייב היה אהוב על החסידים שהתנצחו איתו בדברי הלכה וחסידות והפנו אליו שאלות למדניות.

תרפ"ד

לאחר שמונה וחצי שנים בהן שימשה העיר רוסטוב כבירת חסידות חב"ד, עזב הרבי הריי"צ את העיר ועבר ללנינגרד, בעקבות השתוללות הטרור הקומוניסטי.

תש"ט

הרבי הריי"צ מייסד את כפר חב"ד, במטרה לקלוט את חסידי חב"ד שעלו מרוסיה. עם ייסוד הכפר, שלח הרבי הריי"צ למתיישבים החדשים ספר תורה, וצירף לו מכתב חיזוק ועידוד.

כב אייר

תקע"ד

ספר התניא מודפס בפעם הראשונה בצירוף "אגרת הקודש" ו"קונטרס אחרון", ולראשונה מופיעים בספר שמו של רבינו הזקן כמחבר הספר, וגם הסכמה של בניו, שהדפיסו את הספר.

כד אייר

תקצ"ז

נפטר הרב החסיד ר' אהרן אלכסנדר משקלוב - בעלה של הרבנית חיה שרה, בתו הצעירה של אדמו"ר האמצעי; ואביה של הרבנית רבקה, אשת

הרבי מהר"ש.

הוא היה חכם מאד, למדן וחקרן גדול, והצטיין בלימוד תורה בשקידה. בן עשרים ושמונה היה בפטירתו. לאחר פטירתו, נישאה אלמנתו לרב הקדוש רבי אהרן מקרמנצ'וג, בנה של הרבנית פריידה, בתו של אדמו"ר הזקן.

תשכ"ז

בעקבות מלחמת ששת הימים, הרבי הכריז על "מבצע תפילין" ויצא בקריאה להשתדל לזכות את עם ישראל, ובפרט את חיילי צה"ל, במצוות הנחת תפילין. הרבי קישר זאת למה שנאמר בגמרא שהנחת התפילין גורמת לכך שהאויבים של עם ישראל יפחדו ויירתעו.

כו אייר

תר"ז

נפטר הרב הצדיק החסיד רבי יצחק אייזיק הלוי עפשטיין מהומיל, בגיל שמונים ושבע.

רבי אייזיק היה מהחסידים המפורסמים ביותר בחסידות חב"ד מאז היווסדה. בגיל צעיר התקשר רבי אייזיק בכל נימי נפשו לרבינו הזקן, והיה מצעירי תלמידיו. כשנכנס בפעם הראשונה ליחידות אצל רבינו הזקן, הוא נפל והתעלף כשהגיש לרבי את "פדיון הנפש". לאחר הסתלקות רבינו הזקן, התקשר לאדמו"ר האמצעי ואחר כך לרבי הצמח צדק.

הוא היה גאון עצום בנגלה ובחסידות, וחיבר ספרים רבים בחסידות: "שני המאורות", "חנה אריאל" ועוד. במשך חמישים ושמונה שנים כיהן כרבה של העיר הומיל.

בשעות האחרונות לפני הסתלקותו, עמדו סביב למיטתו הרבה מאנ"ש. לפתע כנס אחד מתושבי העיר, שלא ידע על מצבו הבריאותי של הרב, וביקש לשאול שאלה על כשרותו של עוף. רבי אייזיק הבחין בכך, שמע את השאלה ואמר: "הרי זה רמב"ם בקדושה". כוונתו הייתה לכך שההלכה במקרה הזה נמצאת בספר 'קדושה' ברמב"ם, ובמילים של קדושה אלה הסב את פניו אל הקיר ויצאה נשמתו "בקדושה".

על קברו בעיר הומיל הקימו "אוהל" ורבים היו באים להתפלל שם.

<<< המשך בעמוד הבא

- אם יש כהן בבית הכנסת, לא קוראים ללוי או לישראל 'במקום כהן', למעט במקרים של חוסר ברירה. ובמקרים כאלו, ניתן לעשות זאת גם אם הכהן לא יצא החוצה¹⁷.

להקדים את הלוי בדווקא.

17. פינת ההלכה, שיחת השבוע גיליון 459. וראה בשו"ע הקצר פ"ה ס"ג וש"נ.

לוודא מראש, במידת האפשר, שיהיו כהן ולוי שנוכחים בבית הכנסת.

- אם אין כהן בבית הכנסת, יאמר הגבאי: "אין כאן כהן. יעמוד (פלוגי בן פלוגי, ישראל [או: לוי¹⁶]) במקום כהן".

16. ראה שו"ע אדמו"ר סימן רא סעיף ג, אך לפועל נראה שלא נהוג

דווקא שִׁיָּד עֵינֵי הַבְּחִירָה (בְּהִכָּרַח לְהִיּוֹת בְּרִיאַת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת דוֹקָא,

מִכָּל מְקוֹם, הָרִי הַפְּנִיָּה דְּבְרִיאַת הָעוֹלָם שֶׁהוּא יֵשׁ וְדָבָר נִפְרָד הֵיא לְפַעַל בּוֹ עֵינֵי הַבְּטוּל,

וְכִדִּי לְפַעַל עֵינֵי הַבְּטוּל בָּעוֹלָם שֶׁהוּא יֵשׁ וְדָבָר נִפְרָד, יֵשׁ צָרָה בְּהַקְדָּמַת עֵינֵי הַבְּטוּל בָּעוֹלָם עַל יְדֵי בְּרִיאַתוֹ בְּמֵאֻמֶּר אֶחָד, שְׁכָל הַנִּבְרָאִים הֵם בְּתַכְלִית הַבְּטוּל,

שְׁזוּהִי הַנְּתִינִית כֹּחַ לְפַעַל בָּעוֹלָם עֵינֵי הַבְּטוּל גַּם לְאַחֲרֵי שֶׁנִּשְׁעָשָׂה יֵשׁ וְדָבָר נִפְרָד, שֶׁעַל יְדֵי זֶה יוֹכֵל לַעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ בָּעוֹלָם, לְהַתְגַּבֵּר עַל הַהֶעֱלָמוֹת וְהַסְתָּרִים, לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹנוֹת וְכוּ'.

עַל דֶּרֶךְ וּבְדִגְמַת הַקְדָּמַת הַהִנָּחָה וְהַפְּרָה דְּ"שִׁבְתָּ לַהּ" שְׁפּוּעֶלֶת גַּם בְּ"שֵׁשׁ שָׁנִים", שִׁיְהִי נִפְרָד בָּהֶם הַתַּכְלִית וְהַעֲקָר דְּ"שִׁבְתָּ לַהּ".

שְׁכִדִּי שֶׁהַעֲבוּדָה דְּ"שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע גּו'" תְּהִיָּה כְּדָבָעִי לְמַהוּי, צְרִיכָה לְהִיּוֹת תַּחֲלָה ה'הִנָּחָה' וְהַפְּרָה שֶׁהַתַּכְלִית, הַעֲקָר וְהַפְּנִימִיּוּת דְּה"שֵׁשׁ שָׁנִים" הוּא לְהִיּוֹת "וְשִׁבְתָּהּ הָאָרֶץ שְׁבַת לַהּ",

וְזוּהִי הַנְּתִינִית כֹּחַ שֶׁהַעֲבוּדָה דְּה"שֵׁשׁ שָׁנִים" תְּהִיָּה כְּדָבָעִי, הִנֵּנוּ, בְּהַתְאָם לְהַתַּכְלִית, הַעֲקָר וְהַפְּנִימִיּוּת דְּשִׁבְתָּ לַהּ".

ה"מאמר אחד" כועל גם ב"עשרה מאמרות"

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה יֵשׁ לִזְמַר בְּנוּגַע לְהַקְדָּמַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם בְּמֵאֻמֶּר אֶחָד לְפָנֵי שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת:

דָּעַם הִיּוֹת שֶׁעֵינֵי הַבְּחִירָה אֵינּוּ יָכוֹל לְהִיּוֹת בָּעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בְּמֵאֻמֶּר אֶחָד, שְׁכָל הַנִּבְרָאִים הֵם בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, וְכִדִּי שִׁיְהִי יֵשׁ וְדָבָר נִפְרָד (שְׁאֵז

רבי שלמה זלמן נולד בליובאוויטש, וסבו הרבי הצמח צדק קירב אותו אליו מאד. הוא היה לומד איתו יחד עם בנו, הרבי מהר"ש.

הוא חיבר את הספר "מגן אבות", שבו נכתבו דרושי חסידות שלו על התורה.

כז אייר

תר"ס

נפטר הרב הקדוש רבי שלמה זלמן מקאפוסט, בנו וממלא מקומו של הרב הקדוש רבי יהודה לייב, בנו של הרבי הצמח צדק.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק
הכהן ע"ה ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

שמשין דשניין ארבעין ותשע שניין: ט והעברת שופר
תרועה בחדש השבועי בעשור לחדש ביום הכפרים
תעבירו שופר בכל־ארצכם: והעברת שופר תרועה
בחדש השבועי בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר
בכל־ארצכם: ותעבר שופר יבכא בירחא שביעאה
בעשא לירחא ביומא דכפוריא תעבדון שופרא בכל
ארעכון: וקדשלתם את שנת החמישים שנה וקראתם
דרור בארץ לכל־ישיביה ויכל הוא תהיה לכם ושבתם
איש אל־אחוזתו ואיש אל־משפחתו תשובו: וקדשלתם
את שנת החמישים שנה וקראתם דרור בארץ לכל־ישיביה
ויכל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל־אחוזתו ואיש
אל־משפחתו תשובו: ותקדשון ית שנת חמשין שניין
ותקדון חרותא בארעא לכל יתבכא ויכלא היא תהי לכון
ותתיבון גבר לאחסנתה וגבר לזרעיתה תתיבון: יא ויכל
הוא שנת החמישים שנה תהיה לכם לא תורעו ולא
תקצרו את־ספיחיה ולא תבצרו את־גוריה: יבכל הוא
שנת החמישים שנה תהיה לכם לא תורעו ולא תקצרו
את־ספיחיה ולא תבצרו את־גוריה: יובלא היא שנת
חמשין שניין תהי לכון לא תורעון ולא תקצדון ית פתחא
ולא תקטפון ית שבקתא: יג כי יובל הוא קדש תהיה
לכם מן־השדה האכלו את־תבואתה: בי יובל הוא
קדש תהיה לכם מן־השדה האכלו את־תבואתה: ארי
יובלא היא קדשא תהי לכון מן חקלא תיכלון ית
עללתה: יד בשנת היובל הזאת תלכו איש אל־
אחוזתו: בשנת היובל הזאת תשובו איש אל־אחוזתו:
בשטא דיובלא הדא תתיבון גבר לאחסנתה: ד ויכר
תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל־תונו
איש את־אחיו: ויכר תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד
עמיתך אל־תונו איש את־אחיו: וארי תזבן זביגין למכרך
או תזבן מידא דמכרך לא תונון גבר ית אחוה:
ו במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך
במספר שני־תבואות ימכר־לך: במספר שנים אחר
היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני־תבואות ימכר־לך:
במנן שניא בטר יובלא תזבן מן מכרך במנן שני
עללתא יזבן לך: ז לפי א רב השנים תרבה מקנתו

א וידבר יהוה אל־משה בחר סיני לאמר: וידבר יהוה
אל־משה בחר סיני לאמר: ומליל יי עם משה בטורא
דסיני למימר: כ דבר אל־בני ישראל ואמרת אל־הם כי
תבאו אל־הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ
שבת ליהוה: דבר אל־בני ישראל ואמרת אל־הם כי
תבאו אל־הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת
ליהוה: מלל עם בני ישראל ומימר להון ארי תעלון
לארעא די אגא יחב לכון ותשט ארעא שמשטא קדם
יי: ג שש שנים תורע שדך ושש שנים תזמר פרמך
ואספת את־תבואתה: שש שנים תורע שדך ושש שנים
תזמר פרמך ואספת את־תבואתה: שית שניין תורע
חקלך ושית שניין תכסח פרמך ותכנוש ית עללתה:
ד ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת
ליהוה שדך לא תורע וכרמך לא תזמר: ובשנה
השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדך לא
תורע וכרמך לא תזמר: ובשטא שביעיתא נח שמשטא
יהי לארעא ותשטא קדם יי חקלך לא תורע וכרמך לא
תכסח: ה את ספיח קצירך לא תקצור ואת־ענבי גורך
לא תבצר שנת שבתון יהיה לארץ: את ספיח קצירך
לא תקצור ואת־ענבי גורך לא תבצר שנת שבתון יהיה
לארץ: ית פתי דמקדך לא תחצד וית ענבי שבקך לא
תקטוף שנת שמשטא יהי לארעא: ו והיתה שבת הארץ
לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמיתך ולשכירך ולתושבך
הגרים עמך: והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך
ולעבדך ולאמיתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך: ותהי
שמשט ארעא לכון למיכל לך ולעבדך ולאמיתך ולאגידך
ולתושבך דזירין עמך: ז ולב־המיתך ולחיה אשר בארצך
תהיה כל־תבואתה לאכל: ולב־המיתך ולחיה אשר
בארצך תהיה כל־תבואתה לאכל: ולעבדך ולחיה די
בארעא תהא כל עללתה למיכל: ח וספרת לך שבע
שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי
שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה: וספרת לך
שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי
שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה: ותמני לך שבע
שמשין דשניין שבע שניין שבע זמנין ויהון לך ימי שבע

וּלְפִי מַעַט הַשָּׁנִים תִּמְעָט מִקְנָתוֹ בִּי מִסֵּפֶר תְּבוּאוֹת
הוא מכר לך: לפי רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט
השנים תמעט מקנתו בי מספר תבואות הוא מכר לך:
לפום סגיאיות שניא מסגי זבינוהי ולפום זערוות שניא
תזער זבינוהי ארי מגין עללתא הוא מזבן לך: ו' ולא
תונז איש את-עמיתו ויראת מאלהיך כי אני יהוה
אלהיכם: ולא תונז איש את-עמיתו ויראת מאלהיך כי
אני יהוה אלהיכם: ולא תונז גבר ית חברה ומדחל
מאלהיך ארי אנא יי אלקכון:
שני י' ועשיתם את-חקתי ואת-משפטי תשמרו
ועשיתם אתם וישבתם עליה-ארץ לבטח: ועשיתם
את-חקתי ואת-משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם
עליה-ארץ לבטח: ומעבדון ית קימי וית דיני תטרון
ומעבדון תהון ומיתבון על ארעא לרחצן: יט ונתנה
הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה:
ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה:
ותמן ארעא אבה ומיכלון למשבע ומיתבון לרחצן עלה:
כ וכי תאמרו מה-נאכל בשנה השביעת הן לא נזרע
ולא נאסף את-תבואתנו: וכי תאמרו מה-נאכל בשנה
השביעת הן לא נזרע ולא נאסף את-תבואתנו: וארי
תמירון מא ניכול בשמא שביעתא הא לא נזרע ולא
נכנש ית עללתנא: כא וצויתי את-ברכתי לכם בשנה
הששית ועשית את-התבואה לשלש השנים: וצויתי
את-ברכתי לכם בשנה הששית ועשית את-התבואה
לשלש השנים: ואפקד ית ברכתי לכון בשמא ששיתתא
ומעבד ית עללתא לתלת שנין: כב וזרעתם את השנה
השמינית ואכלתם מן-התבואה ישן עד ו השנה
התשיעית עד-בוא תבואתה תאכלו ישן: וזרעתם את
השנה השמינית ואכלתם מן-התבואה ישן עד ו השנה
התשיעית עד-בוא תבואתה תאכלו ישן: ותזרעון ית שמא
תמינתא ומיכלון מן עללתא עתיקא עד שמא תשיעתא
עד מעל עללתא תיכלון עתיקא: כג והארץ לא תמכר
לצמחת כילי הארץ פריגים ותושבים אתם עמדי:
והארץ לא תמכר לצמחת כילי הארץ פריגים ותושבים
אתם עמדי: וארעא לא תזבן לחלוטין ארי דילי ארעא
ארי דרין ותותבין אתון קדמי: כד ובכל ארץ אחותכם

גאלה תתנו לארץ: ובכל ארץ אחותכם גאלה תתנו
לארץ: ובכל ארעא אחסנתכון פרקנא תתנון לארעא: ס
כה כיימוד אחיד ומכר מאחוזו ובא גאלו הקרב אליו
וגאל את ממכר אחיו: כיימוד אחיד ומכר מאחוזו ובא
גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר אחיו: ארי יתמסכן אחוד
ויזבן מאחסנתה וייתי פריקה דקריב לה ויפרוק ית זביני
אחזה: כו ואיש כי לא יהיה-לו גאל והשיגה ידו ומצא
כרי גאלתו: ואיש כי לא יהיה-לו גאל והשיגה ידו ומצא
כרי גאלתו: וגבר ארי לא יהי לה פריק ומדבק ידה
וישכח כמסת פרקנה: כז וחשבו את-שני ממכרו והשיב
את-העדר לאיש אשר מכר-לו ושב לאחוזו: וחשב
את-שני ממכרו והשיב את-העדר לאיש אשר מכר-לו
ושב לאחוזו: ויחשב ית שני זבינוהי ויתב ית מותרא
לגבר די זבן לה ויתוב לאחסנתה: כח ואם לא-מצאה
ידו די השיב לו והיה ממכרו ביד הקנה אתו עד שנת
היובל ויצא ביבול ושב לאחוזו: ואם לא-מצאה ידו די
השיב לו והיה ממכרו ביד הקנה אתו עד שנת היובל ויצא
ביבול ושב לאחוזו: ואם לא תשכח ידה כמסת אתב לה
ויהי זבינוהי ביזא דזבן תה עד שמא דיובלא ויפוק
ביובלא ויתוב לאחסנתה: ס
שליש כט ואיש כיימכר בית-מושב עיר חומה והיתה
גאלתו עד-תם שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו: ואיש
כיימכר בית-מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד-תם
שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו: וגבר ארי יזבן בית
מוטב קרתא מקפא שור ותהי פרקנה עד משלם שמא
דזבינוהי עדן בעדן תהי פרקנה: לו ואם לא-יגאל
עד-מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר-בעיר
אשר-לו חמה לצמימת לקנה אתו לדרתיו לא יצא
ביבול: ואם לא-יגאל עד-מלאת לו שנה תמימה וקם
הבית אשר-בעיר אשר-לו חמה לצמימת לקנה אתו
לדרתיו לא יצא ביבול: ואם לא יתפרק עד משלם לה
שמא שלממא ויקום ביתא די בקרתא די לה שורא
לחלוטין לדי זבן תה לדרוהי לא יפוק ביובלא: לא ובתי
החצרים אשר אין-להם חמה סביב עלי-שדה הארץ
יחשב גאלה תהיה-לו וביבול יצא: ובתי החצרים אשר
אין-להם חמה סביב עלי-שדה הארץ יחשב גאלה

תְּהִי־לֹוּ וּבִיבֹל יֵצֵא: וּבְתִי פִצְחִיא דִּי לִית לְהוֹן שׁוּר מִקָּדָה
 סְחֹור סְחֹור עַל חֶקֶל אֶרְעָא יִתְחַשֵּׁב פֶּרְקָנָא תְּהִי לֵה
 וּבִיבֹלֵא יִפּוֹק: לֵב וְעֵרִי הִלּוּיִם בְּתִי עֵרִי אַחֲזֹתָם גְּאֻלָּת
 עוֹלָם תְּהִיָּה לְלוּיִם: וְעֵרִי הִלּוּיִם בְּתִי עֵרִי אַחֲזֹתָם גְּאֻלָּת
 עוֹלָם תְּהִיָּה לְלוּיִם: וְקִרְוִי לִינְיָא בְּתִי קִרְוִי אַחֲסִנְתָּהוֹן
 פֶּרְקָן עָלִם תְּהִי לִינְיָא: אֶל וְאִשְׁרֵי יִגְאֹל מִן־הַלּוּיִם וְיֵצֵא
 מִמִּפְרִיָּת וְעִיר אַחֲזֹתוֹ בִּיבֹל כִּי בְתִי עֵרִי הִלּוּיִם הוּא
 אַחֲזֹתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאִשְׁרֵי יִגְאֹל מִן־הַלּוּיִם וְיֵצֵא
 מִמִּפְרִיָּת וְעִיר אַחֲזֹתוֹ בִּיבֹל כִּי בְתִי עֵרִי הִלּוּיִם הוּא
 אַחֲזֹתָם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְדִי פִרְזוֹן מִן לִינְיָא וְיִפּוֹק וְבִין
 בֵּיתָא וּקְרָתָא אַחֲסִנְתָּה בִּיבֹלֵא אֶרִי בְּתִי קִרְוִי לִינְיָא הִיא
 אַחֲסִנְתָּהוֹן בְּגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לֹא וְיִשְׁדָּה מִגְרֵשׁ עֵרִיָּהִם לֹא
 יִמְכְּרָ כִּי־אַחֲזֹת עוֹלָם הוּא לָהֶם: וְיִשְׁדָּה מִגְרֵשׁ עֵרִיָּהִם
 לֹא יִמְכְּרָ כִּי־אַחֲזֹת עוֹלָם הוּא לָהֶם: וְחֶקֶל רוּחַ קִרְוִיָּהוֹן
 לֹא יִזְדָּבֶן אֶרֶץ אַחֲסִנְתָּה עָלִם הוּא לְהוֹן: ס לֹא וְכִרְיָמוֹד
 אֲחִיד וּמִטָּה יָדוּ עֲמֻד וְהַחֲזֹקָתָ בּוֹ גֵּר וְתוֹשֵׁב וְחִי עֲמֻד:
 וְכִרְיָמוֹד אֲחִיד וּמִטָּה יָדוּ עֲמֻד וְהַחֲזֹקָתָ בּוֹ גֵּר וְתוֹשֵׁב וְחִי
 עֲמֻד: וְאֶרֶץ יִתְמָסְפִין אַחֻד וּתְמוֹט יָדָה עֲמֻד וּתְחַקָּה בַּה
 דִּיר וְתוֹתֵב וְיִחִי עֲמֻד: לו אֶל־תִּקַּח מֵאִתּוֹ גִּשְׁד וְתִרְבִּית
 וְיִרְאָתָ מֵאֱלֹהֵיךָ וְחִי אֲחִיד עֲמֻד: אֶל־תִּקַּח מֵאִתּוֹ גִּשְׁד
 וְתִרְבִּית וְיִרְאָתָ מֵאֱלֹהֵיךָ וְחִי אֲחִיד עֲמֻד: לֹא תִסַּב מִגָּה
 חֲבוּלִיא וּרְבִיתָא וְתִדְחַל מֵאֱלֹהֵיךָ וְיִחִי אַחֻד עֲמֻד:
 לו אֶת־כֶּסֶּפְךָ לֹא־תִתֵּן לוֹ בְּגִשְׁד וּבְמִרְבִּית לֹא־תִתֵּן
 אֶכְלֶיךָ: אֶת־כֶּסֶּפְךָ לֹא־תִתֵּן לוֹ בְּגִשְׁד וּבְמִרְבִּית לֹא־תִתֵּן
 אֶכְלֶיךָ: יח כֶּסֶּף לֹא תִתֵּן לֵה חֲבוּלִיא וּבְרִבִיתָא לֹא תִתֵּן
 מִיכְלֶיךָ: לֹא אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן לְחַיּוֹת לָכֶם
 לְאֱלֹהִים: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם לָתֵת לָכֶם אֶת־אֶרֶץ כְּנָעַן לְחַיּוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים:
 אָנָּה יי אֶלְחֻכּוֹן דִּי אֶפְסִית יִתְכּוֹן מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמַתָּן
 לְכּוֹן יֵת אֶרְעָא דְּכְנַעַן לְמַתָּן לְכּוֹן לְאַלֵּה: ס
 רִבְעִי לֹא וְכִרְיָמוֹד אֲחִיד עֲמֻד וְנִמְפְרִיָּךְ לֹא־תַעֲבֹד בּוֹ
 עֲבֹדֵת עֲבֹד: וְכִרְיָמוֹד אֲחִיד עֲמֻד וְנִמְפְרִיָּךְ לֹא־תַעֲבֹד
 בּוֹ עֲבֹדֵת עֲבֹד: וְאֶרֶץ יִתְמָסְפִין אַחֻד עֲמֻד וְיִזְדָּבֶן לָךְ לֹא
 תִּפְלַח בַּה פְּלִחָן עֲבָדִין: מ בְּשִׁכְרִי כְּתוּשָׁב יְהִיָּה עֲמֻד
 עַד־שְׁנַת הַיָּבֵל יַעֲבֹד עֲמֻד: כְּשִׁכְרִי כְּתוּשָׁב יְהִיָּה עֲמֻד

עַד־שְׁנַת הַיָּבֵל יַעֲבֹד עֲמֻד: כְּאִגְרָא כְּתוּשָׁב יְהִיָּה עֲמֻד עַד
 שְׁמָא דִּיבֹלֵא יִפְלַח עֲמֻד: מא וְיֵצֵא מֵעֲמֻד הוּא וּבְנָיו
 עֲמֻד וְשֵׁב אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל־אַחֲזֹת אֲבֹתָיו יָשׁוּב: וְיֵצֵא
 מֵעֲמֻד הוּא וּבְנָיו עֲמֻד וְשֵׁב אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל־אַחֲזֹת
 אֲבֹתָיו יָשׁוּב: וְיִפּוֹק מֵעֲמֻד הוּא וּבְנָיו עֲמֻד וְיִתְנֹב
 לְזִרְעִיתָה וּלְאַחֲסִנְתָּה אֲבָהוּתָהּ יִתְנֹב: מֵב כִּי־עֲבָדִי הֵם
 אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִמְכְּרוּ מִמִּפְרִית
 עֲבֹד: כִּי־עֲבָדִי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא
 יִמְכְּרוּ מִמִּפְרִית עֲבֹד: אֶרֶץ עֲבָדִי אֲנִי דִּי אֶפְסִית יִתְהוֹן
 מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לֹא יִזְדָּבֶנּוּ וְבִין עֲבָדִין: מֵג לֹא־תִרְדָּה
 בּוֹ בְּפֶרֶךְ וְיִרְאָתָ מֵאֱלֹהֵיךָ: לֹא־תִרְדָּה בּוֹ בְּפֶרֶךְ וְיִרְאָתָ
 מֵאֱלֹהֵיךָ: לֹא תִפְלַח בַּה כְּקִשְׁיוֹ וְתִדְחַל מֵאֱלֹהֵיךָ:
 מז וְעֲבָדֶיךָ וְאֲמָתֶיךָ אֲשֶׁר יְהִי־יָלְדָה מֵאִתְּךָ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
 סְבִיבְתֵיכֶם מִהֶם תִּקְנוּ עֲבֹד וְאֲמָה: וְעֲבָדֶיךָ וְאֲמָתֶיךָ
 אֲשֶׁר יְהִי־יָלְדָה מֵאִתְּךָ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבְתֵיכֶם מִהֶם תִּקְנוּ
 עֲבֹד וְאֲמָה: וְעֲבָדֶיךָ וְאֲמָתֶיךָ דִּי יִהְיוּ לָךְ מִן עַמְּמָנָא דִּי
 כְּסִתְרִיכּוֹן מִנְהוֹן תִּקְנוּ עֲבָדִין וְאֲמָה: מה וְגַם מִבְּנֵי
 הַתּוֹשָׁבִים הַגֵּרִים עִמָּכֶם מִהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם אֲשֶׁר
 עִמָּכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְאַחֲזָה: וְגַם
 מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים הַגֵּרִים עִמָּכֶם מִהֶם תִּקְנוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתָּם
 אֲשֶׁר עִמָּכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְאַחֲזָה:
 ואף מִבְּנֵי תוֹתֵבֵיךָ עֲרֵלֵא דְּדִירִין עִמָּכֶם מִנְהוֹן תִּקְנוּ
 וּמִזִּרְעִיתָהוֹן דְּעִמָּכֶם דִּי אֲתִילִידוּ בְּאַרְעֻכּוֹן וְיִהְיוּ לְכּוֹן
 לְאַחֲסִנָּא: מז וְהַתְנַחֲלֹתָם אִתְּךָ לְכַנְיָם אַחֲרֵיכֶם לְרִשְׁתָּ
 אַחֲזָה לְעָלִם בְּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאֲחֻיכֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ
 בְּאֲחֻיו לֹא־תִרְדָּה בּוֹ בְּפֶרֶךְ: וְהַתְנַחֲלֹתָם אִתְּךָ לְכַנְיָם
 אַחֲרֵיכֶם לְרִשְׁתָּ אַחֲזָה לְעָלִם בְּהֶם תַּעֲבֹדוּ וּבְאֲחֻיכֶם
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ בְּאֲחֻיו לֹא־תִרְדָּה בּוֹ בְּפֶרֶךְ: וּתְחַסֵּן
 יִתְהוֹן לְכַנְיָכֶם בְּתִרְכּוֹן לִרְשִׁתָּ אַחֲסִנָּא לְעָלִם בְּהוֹן
 תִּפְלַחֲוֹן וּבְאֲחֻיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גֵּבֵר בְּאַחֲזָה לֹא תִפְלַח
 בַּה כְּקִשְׁיוֹ: ס מז וְכִי תִשְׁלֹו יָד גֵּר וְתוֹשֵׁב עֲמֻד וּמֻד
 אֲחִיד עֲמֻד וְנִמְפְרָה לְגֵר תוֹשֵׁב עֲמֻד אוֹ לְעֹקֵר מִשְׁפַּחַת
 גֵּר: וְכִי תִשְׁלֹו יָד גֵּר וְתוֹשֵׁב עֲמֻד וּמֻד אֲחִיד עֲמֻד וְנִמְפְרָה
 לְגֵר תוֹשֵׁב עֲמֻד אוֹ לְעֹקֵר מִשְׁפַּחַת גֵּר: וְאֶרֶץ תִּדְבַּק יָד
 עֲרַל וְתוֹתֵב עֲמֻד וְיִתְמָסְפִין אַחֻד עֲמֻד וְיִזְדָּבֶן לְעֹרֵל תוֹתֵב
 עֲמֻד אוֹ לְאַרְמֵי זִרְעִית גִּידָא: מח אַחֲרֵי נִמְפְרָה גְּאֻלָּה

מִשְׁפִּיט לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תַעֲבֹדוּן לִכּוֹן טַעֲוֹן וְצִלָּם וְקִמָּא לֹא תִקְיֹמוּן
 לִכּוֹן וְאֲבָן סִגְדָא לֹא תִתְּנוּן בְּאַרְעֲכֹן לְמִסְגַּד עֲלֶה אֲרִי אָנָּא
 יי אֱלֹהֵכֹן: ב אֶת־שִׁבְתִּי תִשְׁמְרוּ וּמִקֻּדְשִׁי תִירָאוּ אֲנִי
 יְהוָה: אֶת־שִׁבְתִּי תִשְׁמְרוּ וּמִקֻּדְשִׁי תִירָאוּ אֲנִי יְהוָה: ית
 יוֹמִי שִׁבְעָא דִּילִי תִסְרוּן וּלְבֵית מִקְדָּשִׁי תִהוֹן דְּחִלִין אָנָּא
 יי: פ פ פ

ג"ז פסוקים, חטי"ל סימן. לאחוז"ה סימן.

אתכם והרבייתי אתכם והקימתי את־בריתי אתכם: ואתפני במימרי לאוטבא לכון ואפש יתכון ואסגי יתכון ואקם ית קמי עמכון:

חמישי י ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש תוציאו: ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש תוציאו: ומיכלון עתיקא דעתיק ועתיק מן קדם חדתא תפניו: יא ונתתי משפני בתוככם ולא־תגעל נפשי אתכם: ונתתי משפני בתוככם ולא־תגעל נפשי אתכם: ואתן משפני ביניכון ולא ירחק מימרי יתכון: יב והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו־לי לעם: והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו־לי לעם: ואשרי שכינתי ביניכון ואגוי לכון לאלה ואתן תהון קדמי לעם: יג אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהות להם עבדים ואשבר מוט עלכם ואולך אתכם קומינות: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהות להם עבדים ואשבר מוט עלכם ואולך אתכם קומינות: אגא יי אלהכון די אפקתי יתכון מארעא דמצרים מלמחוי להון עבדין ותברית ניר עממיא מנכון ודברית יתכון לחירותא: פ ד ואם־לא תשמעו לי ולא תעשו את פלי־המצות האלה: ואם־לא תשמעו לי ולא תעשו את פלי־המצות האלה: ואם לא תקבלון למימרי ולא תעבדון ית כל פקודיא האלין: ט ואם־בחקתי תמאסו ואם את־משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את־פלי־מצותי להפרכם את־בריתי: ואם־בחקתי תמאסו ואם את־משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את־פלי־מצותי להפרכם את־בריתי: ואם בקמי תקוצון ואם ית דיני תרחק נפשכון בדיל דלא למעבד ית כל פקודי לאשנייתכון ית קמי: טא אף־אני אעשה־נאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את־השחפת ואת־הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש וירעתם לריק זרעכם ואכלהו איביכם: אף־אני אעשה־נאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את־השחפת ואת־הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש וירעתם לריק זרעכם ואכלהו איביכם: אף אגא אעבד דא לכון ואסער עליכון בהלתא ית שחפתא וית קדחתא מחשכן עינין ומפחן נפש ותורעון לרקנן וירעכון וייכלגה בעלי דבכיכון: יז ונתתי פני בכם

ונגפתם לפני איביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין־דרך אתכם: ונתתי פני בכם ונגפתם לפני איביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין־דרך אתכם: ואתן ויגזי בכון ותמכרון קדם בעלי דבכיכון וירדון בכון סנאיכון ותעירקון ולית דרדיף יתכון: יח ואם־עד־אלה לא תשמעו לי ויספתי ליסרה אתכם שבע על־חטאתיכם: ואם־עד־אלה לא תשמעו לי ויספתי ליסרה אתכם שבע על־חטאתיכם: ואם עד אלין לא תקבלון למימרי ואוסף למרדי יתכון שבע על חוביכון: יט ושברתי את־גאון עוזכם ונתתי את־שמיכם כפרול ואת־ארצכם כנחשה: ושברתי את־גאון עוזכם ונתתי את־שמיכם כפרול ואת־ארצכם כנחשה: ואתבר ית יקר תקפכון ואתן ית שמיא די עליוכון תקיפין כפרולא מלאכתא מטרא וארעא דתחומיכון חסינא כנחשא מלמעבד פירין: כ ותם לריק בכם ולא־תתן ארצכם את־יבולה ועין הארץ לא יתן פריה: ותם לריק בכם ולא־תתן ארצכם את־יבולה ועין הארץ לא יתן פריה: ויסופון לריקנו חיליכון ולא תתן ארעכון ית עללתה ואילן ארעא לא יתן אבה: כא ואם־תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבע כחטאתיכם: ואם־תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבע כחטאתיכם: ואם תהכון קדמי בקשיו ולא תבינו לקבלא למימרי ואוסף לאתקא עליכון מחא שבע כחוביכון: כב והשלחתי בכם את־חית השדה ושכלה אתכם והכריתה את־בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו דרכיכם: והשלחתי בכם את־חית השדה ושכלה אתכם והכריתה את־בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו דרכיכם: ואגרי בכון ית חנות ברא ותתפל יתכון ותשיצי ית בערכון ומער יתכון ויצדון אורחתכון: כג ואם־באלה לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי: ואם־באלה לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי: ואם באלין לא תתדרון למימרי ותהכון קדמי בקשיו: כד והלכתי אף־אני עמכם בקרי והפיתי אתכם גם־אני שבע על־חטאתיכם: והלכתי אף־אני עמכם בקרי והפיתי אתכם גם־אני שבע על־חטאתיכם: ואסר אף אגא עמכון בקשיו ואלקי יתכון אף אגא שבע על חוביכון: כה והבאתי עליכם חרב

נִקְמַת נַס־בְּרִית וְנִאֲסַפְתָּם אֶל־עָרִיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי דָבָר
 בְּתוֹכְכֶם וְנִתְּתָם בְּיַד־אֹיֵב: וְהִבֵּאתִי עֲלֵיכֶם חֶרֶב נִקְמַת
 נַס־בְּרִית וְנִאֲסַפְתָּם אֶל־עָרִיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי דָבָר בְּתוֹכְכֶם
 וְנִתְּתָם בְּיַד־אֹיֵב: וְאִתִּי עֲלִיכּוֹן דָּקְטָלִין בְּחֶרֶב
 וְיִתְּפָרְעוּ מִנְּכּוֹן פְּרָעוֹנָתָא עַל דְּעִבְרִיתוֹן עַל פִּתְגָמִי
 אוֹרִיתָא וְתִתְּפָנְשׁוּן לְקַרְוִיכּוֹן וְאַגְרִי מוֹתָנָא בִּינִיכּוֹן
 וְתִתְּמַסְרוֹן בִּידָא דְסַנְאָה: כּוּ בְּשִׁבְרִי לָכֶם מִטְהִלָּחֶם
 וְאַפּוֹ עֶשֶׂר נָשִׁים לְחֻמְכֶם בְּתַנּוּר אַחֵר וְהִשְׁכִּיחוּ לְחֻמְכֶם
 בַּמִּשְׁקָל וְאִכְלִיתֶם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ: בְּשִׁבְרִי לָכֶם מִטְהִלָּחֶם
 וְאַפּוֹ עֶשֶׂר נָשִׁים לְחֻמְכֶם בְּתַנּוּר אַחֵר וְהִשְׁכִּיחוּ לְחֻמְכֶם
 בַּמִּשְׁקָל וְאִכְלִיתֶם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ: בְּדִאֲחֹבֵר לְכוֹן סְעִיד
 מִיְּקְלָא וּפְּנִן עֶסֶר נָשִׁין לְחֻמְכּוֹן בְּתַנּוּרָא חַד וְיִתִּיבּוֹן
 לְחֻמְכּוֹן בַּמִּתְקָלָא וְיִכְבְּלוּן וְלֹא תִשְׁבְּעוּ: כּוּ וְאִם־בּוֹאֵת
 לֹא תִשְׁמָעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי: וְאִם־בּוֹאֵת לֹא
 תִשְׁמָעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי: וְאִם בְּדָא לֹא תִקְבְּלוּן
 לְמִימְרִי וְיִתְּכּוֹן קְדָמִי בְּקָשִׁי: כֹּה וְהִלַּכְתִּי עִמְכֶם
 בְּחַמְתִּיקְרִי וְיִסְרְתִי אֶתְכֶם אֶפְיֹאנִי שָׂבַע עַל־
 חַמְתִּיתִכֶם: וְהִלַּכְתִּי עִמְכֶם בְּחַמְתִּיקְרִי וְיִסְרְתִי אֶתְכֶם
 אֶפְיֹאנִי שָׂבַע עַל־חַמְתִּיתִכֶם: וְאִהֲפֹא עִמְכּוֹן בְּתַקּוּף רַגִּי
 וְאִרְדִּי יִתְּכּוֹן אֶפְיֹאנִי שָׂבַע עַל חוֹבִיכּוֹן: כֹּה וְאִכְלִיתֶם
 בְּשֹׁר בְּנִיכֶם וּבְשֹׁר בְּנִיתִיכֶם תֹּאכְלוּ: וְאִכְלִיתֶם בְּשֹׁר בְּנִיכֶם
 וּבְשֹׁר בְּנִיתִיכֶם תֹּאכְלוּ: וְיִכְבְּלוּן בְּשֹׁר בְּנִיכּוֹן וּבְשֹׁר בְּנִיתִיכּוֹן
 מִיְּקְלָו: לֹא וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בְּמִיתִיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת־
 חַמְנִיכֶם וְנִתְּתִי אֶת־פְּגָרִיכֶם עַל־פְּגָרִי גְלוּלִיכֶם וְגַעְלָה
 נִפְשִׁי אֶתְכֶם: וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בְּמִיתִיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת־
 חַמְנִיכֶם וְנִתְּתִי אֶת־פְּגָרִיכֶם עַל־פְּגָרִי גְלוּלִיכֶם וְגַעְלָה נִפְשִׁי
 אֶתְכֶם: וְאַשִׁיעִי יָת בְּמִיתִיכּוֹן וְאַעֲצֵץ יָת חַיִּיכֶם וְאִתְּנִי
 יָת פְּגָרִיכּוֹן עַל פְּגָרִי טַעֲוִתְכּוֹן וְיִרְחַק מִימְרִי יִתְּכּוֹן:
 לֹא וְנִתְּתִי אֶת־עָרִיכֶם חֶרֶבָא וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־מִקְדָּשֵׁיכֶם
 וְלֹא אֵרִיחַ בְּרִיחַ נִיחָחְכֶם: וְנִתְּתִי אֶת־עָרִיכֶם חֶרֶבָא
 וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־מִקְדָּשֵׁיכֶם וְלֹא אֵרִיחַ בְּרִיחַ נִיחָחְכֶם: וְאִתְּנִי
 יָת קְרוֹיכּוֹן צָדָא וְאַצְדִּי יָת מִקְדָּשֵׁיכּוֹן וְלֹא אֶקְבֵּל בְּרַעוּא
 קֶרֶבן בְּנִשְׁתְּכּוֹן: לֹא וְהִשְׁמַדְתִּי אֶנִּי אֶת־הָאָרֶץ וְשִׁמְמוּ
 עָלֶיהָ אִיבִיכֶם הִישָׁבִים בָּהּ: וְהִשְׁמַדְתִּי אֶנִּי אֶת־הָאָרֶץ
 וְשִׁמְמוּ עָלֶיהָ אִיבִיכֶם הִישָׁבִים בָּהּ: וְאַצְדִּי אֲנִי יָת אֶרְעָא
 וְיִצְרִיין עֲלֶה בְּעָלִי דְּכִבִּיכּוֹן דִּיתְבִּין בָּהּ: לֹא וְאֶתְכֶם אֲוִירָה

בְּנִיכֶם וְהִרִיקְתִּי אֶתְרִיכֶם חֶרֶב וְהִוִּיתָה אֶרְצְכֶם שְׁמָמָה
 וְעָרִיכֶם יִהְיוּ חֶרֶבָא: וְאֶתְכֶם אֲוִירָה בְּנִיכֶם וְהִרִיקְתִּי
 אֶתְרִיכֶם חֶרֶב וְהִוִּיתָה אֶרְצְכֶם שְׁמָמָה וְעָרִיכֶם יִהְיוּ חֶרֶבָא:
 וְיִתְּכּוֹן אֲבָדֵר בִּיגִי עֲמִמְיָא וְאַגְרִי בְּתַרְיִכּוֹן דְּקָטְלִין
 בְּחֶרֶבָא וְתִהִי אֶרְצְכּוֹן צָדָא וְקַרְוִיכּוֹן יִהְיוּ חֶרֶבָא: לֹא אֲנִי
 תִרְצָה הָאָרֶץ אֶת־שְׁבִתָּתֶיהָ כֹּל יְמֵי הַשְּׁמָמָה וְאִתְּנִי
 בָּאָרֶץ אִיבִיכֶם אֲנִי תִשְׁבֵּת הָאָרֶץ וְהִרְצָת אֶת־
 שְׁבִתָּתֶיהָ: אֲנִי תִרְצָה הָאָרֶץ אֶת־שְׁבִתָּתֶיהָ כֹּל יְמֵי הַשְּׁמָמָה
 וְאִתְּנִי בָּאָרֶץ אִיבִיכֶם אֲנִי תִשְׁבֵּת הָאָרֶץ וְהִרְצָת אֶת־
 שְׁבִתָּתֶיהָ: בְּכֹן פְּרָעִי אֶרְעָא יָת שְׁמִטָּהא כֹּל יוֹמִין דִּי
 צָדִיאָת וְאִתְּנִי בְּאַרְעָא בְּעָלִי דְּכִבִּיכּוֹן בְּכֹן תִּשְׁמַט אֶרְעָא
 וְתִרְצִי יָת שְׁמִטָּהא: לֹא כֹל־יְמֵי הַשְּׁמָמָה תִּשְׁבֵּת אֶת אֲשֶׁר
 לֹא־שְׁבִתָּה בְּשְׁבִתָּתִיכֶם בְּשְׁבִתָּתִיכֶם עָלֶיהָ: כֹּל־יְמֵי
 הַשְּׁמָמָה תִּשְׁבֵּת אֶת אֲשֶׁר לֹא־שְׁבִתָּה בְּשְׁבִתָּתִיכֶם
 בְּשְׁבִתָּתִיכֶם עָלֶיהָ: כֹּל יוֹמִין דִּי צָדִיאָת תִּשְׁמַט יָת דִּי לֹא
 שְׁמִטָּה בְּשְׁמִיטִיכּוֹן כֹּד תְּוִיתוֹן יִתְבִּין עֲלֶה: לֹא וְהִנְשְׂאָרִים
 בְּכֶם וְהִבֵּאתִי מִרְדָּה בְּלִבְכֶם בָּאֶרֶץ אִיבִיכֶם וְרַדְף
 אֶתְכֶם קוֹל עֲלֶה גִדְף וְנָסוּ מִנִּסְת־חֶרֶב וְנִפְּלוּ וְאִין רַדְף:
 וְהִנְשְׂאָרִים בְּכֶם וְהִבֵּאתִי מִרְדָּה בְּלִבְכֶם בָּאֶרֶץ אִיבִיכֶם
 וְרַדְף אֶתְכֶם קוֹל עֲלֶה גִדְף וְנָסוּ מִנִּסְת־חֶרֶב וְנִפְּלוּ וְאִין
 רַדְף: וְיִדְשִׁתְּפָרִיוֹן בְּכּוֹן וְאַעֲלֵ בְּחֶרֶבָא בְּלִבְהוֹן בְּאַרְעָתָא
 דְּסַנְאִיהוֹן וְיִרְדּוּף תִּתְּהוֹן קַל טַרְפָּא דְּשִׁקִּיף וְיִצְקוֹן
 בְּמַעֲרִיק מִן קִדָּם דְּקָטְלִין בְּחֶרֶבָא וְיִפְּלוּן וְלִית דְּרַדְף:
 לֹא וְכִשְׁלוּ אִישׁ־בְּאַחִיו בְּמִפְּגִי־חֶרֶב וְרַדְף אִין וְלֹא־תִתְּהִי
 לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אִיבִיכֶם: וְכִשְׁלוּ אִישׁ־בְּאַחִיו בְּמִפְּגִי־
 חֶרֶב וְרַדְף אִין וְלֹא־תִתְּהִי לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אִיבִיכֶם:
 וְיִתְּקְלוּן גְּבֵר בְּאַחִיהִי בְּמַשְׁקָדִם דְּקָטְלִין בְּחֶרֶבָא וְרַדְף לִית
 וְלֹא תִהִי לְכוֹן תְּקוּמָה קִדָּם בְּעָלִי דְּכִבִּיכּוֹן: לֹא וְאִכְרִיתֶם
 בְּנִיכֶם וְאִכְלָה אֶתְכֶם אָרֶץ אִיבִיכֶם: וְאִכְרִיתֶם בְּנִיכֶם
 וְאִכְלָה אֶתְכֶם אָרֶץ אִיבִיכֶם: וְתִכְבְּלוּן בִּיגִי עֲמִמְיָא וְתִצְמֵר
 יִתְּכּוֹן אֶרְעָא בְּעָלִי דְּכִבִּיכּוֹן: לֹא וְהִנְשְׂאָרִים בְּכֶם יִפְּקוּ
 בְּעוֹנִם בָּאֶרֶץ אִיבִיכֶם וְאַף בְּעוֹנֵת אִבְתָּם אֶתְכֶם יִפְּקוּ:
 וְהִנְשְׂאָרִים בְּכֶם יִפְּקוּ בְּעוֹנִם בָּאֶרֶץ אִיבִיכֶם וְאַף בְּעוֹנֵת
 אִבְתָּם אֶתְכֶם יִפְּקוּ: וְיִדְשִׁתְּפָרִיוֹן בְּכּוֹן יִתְּמַסּוֹן בְּחוֹבִיכּוֹן
 בְּאַרְעָתָא בְּעָלִי דְּכִבִּיכּוֹן וְאַף בְּחוֹבִי אִבְתָּתְהוֹן בִּישִׂיא
 דְּאַחִיִּין בִּידְהוֹן יִתְּמַסּוֹן: מִן וְהִתְרִדּוּ אֶת־עוֹנִם וְאֶת־עוֹן

אֲבֹתָם בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר מַעֲלִיבִי וְאִם אֲשֶׁר־הִלְכוּ עִמִּי
בְּקָרִי: וְהִתְרוּ אֶת־עֹנֶם וְאֶת־עֹן אֲבֹתָם בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר
מַעֲלִיבִי וְאִם אֲשֶׁר־הִלְכוּ עִמִּי בְּקָרִי: וַיִּדְּוֹן יֵת חֹבִיָּהוֹן
וַיֵּת חֹבִי אֶבְהִתְהוֹן בְּשִׁקְרָהוֹן בְּשִׁקְרוֹ קִדְמִי וְאִם דְּהִלִּיכוּ
קִדְמִי בְּקִשְׁיוֹ: מֵא אִי־אֲנִי אֲלֹף עִמָּם בְּקָרִי וְהַבֹּאֲתִי
אֲתָם בְּאֶרֶץ אִי־בִיהֶם אוֹיְאִו יִכְנַע לְכֶבֶם הָעָרֹל וְאוֹ
יִרְצוּ אֶת־עֹנֶם: אִי־אֲנִי אֲלֹף עִמָּם בְּקָרִי וְהַבֹּאֲתִי אֲתָם
בְּאֶרֶץ אִי־בִיהֶם אוֹיְאִו יִכְנַע לְכֶבֶם הָעָרֹל וְאוֹ יִרְצוּ
אֶת־עֹנֶם: אִם אֲנִי אֶהְיֶה עִמָּהוֹן בְּקִשְׁיוֹ וְאֶעֱלֶה יִתְהוֹן
בְּאֶרֶץ בְּעָלִי דְבִכִּיָּהוֹן אוֹ בְּכֹן יִמְכֹּר לְהוֹן טַפְשָׁא וּבְכֹן
יִרְעוֹן יֵת חֹבִיָּהוֹן: מִכּ וְזִכְרִתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאִם
אֶת־בְּרִיתִי יַחֲזֹק וְאִם אֶת־בְּרִיתִי אֲבַרְהָם אֲזֹכֵר וְהָאֶרֶץ
אֲזֹכֵר: וְזִכְרִתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאִם אֶת־בְּרִיתִי יַחֲזֹק וְאִם
אֶת־בְּרִיתִי אֲבַרְהָם אֲזֹכֵר וְהָאֶרֶץ אֲזֹכֵר: וְדִכְיָנָא יֵת קִנְמִי
דְּעָם יַעֲקֹב וְאִם יֵת קִנְמִי דְּעָם יַחֲזֹק וְאִם יֵת קִנְמִי דְּעָם
אֲבַרְהָם אֲנִי דְכִיר וְאֶרְעָא אֲנִי דְכִיר: מֵה וְהָאֶרֶץ תַּעֲזֹב
מֵהֶם וְתִרְצֵן אֶת־שְׁבַתְחִיָּה בְּהַשְׁמָה מֵהֶם וְהֶם יִרְצוּ
אֶת־עֹנֶם יַעֲזֹב וְיִכְנַע בְּמִשְׁפָּטִי מֵאִסּוֹ וְאֶת־חֻקִּי גַּעֲלָה
נַפְשָׁם: וְהָאֶרֶץ תַּעֲזֹב מֵהֶם וְתִרְצֵן אֶת־שְׁבַתְחִיָּה בְּהַשְׁמָה
מֵהֶם וְהֶם יִרְצוּ אֶת־עֹנֶם יַעֲזֹב וְיִכְנַע בְּמִשְׁפָּטִי מֵאִסּוֹ
וְאֶת־חֻקִּי גַּעֲלָה נַפְשָׁם: וְאֶרְעָא תִּתְרַטֵּשׁ מִנְהוֹן וְתִרְעִי יֵת
שְׁמִטָּה בְּדַד־יָאֵת מִנְהוֹן וְאֲנֹן יִרְעוֹן יֵת חֹבִיָּהוֹן לְנָטִין
חֲלָף בְּרֹכֵן אִתִּי צִלִּיהוֹן דְּבִרְיִי קִצּוֹ וְיֵת קִנְמִי וְחֻקִּי
נַפְשָׁהוֹן: מֵה וְאִם גְּסִיזָאֵת בְּהִיּוֹתָם בְּאֶרֶץ אִי־בִיהֶם
לֹא־מֵאֲסָתִים וְלֹא־גַּעֲלָתִים לְכֹלָתָם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אֲתָם
כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: וְאִם גְּסִיזָאֵת בְּהִיּוֹתָם בְּאֶרֶץ
אִי־בִיהֶם לֹא־מֵאֲסָתִים וְלֹא־גַּעֲלָתִים לְכֹלָתָם לְהַפֵּר בְּרִיתִי
אֲתָם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: וְאִם בְּרִם דֹּא בְּמִתְּוִיָּהוֹן
בְּאֶרֶץ בְּעָלִי דְבִכִּיָּהוֹן לֹא אֶרְטִשְׁנוֹן וְלֹא אֶרְחֻקְנוֹן
לְשִׁצִּיתְהוֹן לֹא־שִׁנְאָה קִנְמִי עִמָּהוֹן אֲנִי אֲנִי אֲלֹהֵהוֹן:
מֵה וְזִכְרִתִּי לְהֶם בְּרִית רֵאשִׁנִּים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי־אֲתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעִיגִי הַגּוֹיִם לְהוֹת לְהֶם לֹאֱלֹהִים אֲנִי
יְהוָה: וְזִכְרִתִּי לְהֶם בְּרִית רֵאשִׁנִּים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי־אֲתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעִיגִי הַגּוֹיִם לְהוֹת לְהֶם לֹאֱלֹהִים אֲנִי יְהוָה:
וְדִכְיָנָא לְהוֹן קִים קִדְמָאִי דִּי אֶפְקִית יִתְהוֹן מֵאֶרְעָא
דְּמִצְרַיִם לְעִיגִי עִמָּמִיא לְמַהֲוִי לְהוֹן לֹאֱלֹהָ אֲנִי יְיָ:

מֵאֱלֹהֵי הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה
בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי בְּיַד־מֹשֶׁה: אֱלֹהֵי הַחֻקִּים
וְהַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּהַר סִינִי בְּיַד־מֹשֶׁה: אֲלֵין קִנְמִיא וְדִינָא וְאוֹרִיתָא דִּי יְהִיב
יְיָ בֵּין מִימְרָה וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינִי בִּידָא
דְּמֹשֶׁה: פ

שִׁישִׁי אֲוִידְבֵּר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וַיִּדְבֵּר יְהוָה
אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָה: בִּדְבַר
אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרָתִי אֱלֹהִים אִישׁ כִּי יִפְלֹא נִדְר
בְּעַרְפְּךָ נַפְשָׁת לִיהוָה: דְּבַר אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל וְאֶמְרָתִי
אֱלֹהִים אִישׁ כִּי יִפְלֹא נִדְר בְּעַרְפְּךָ נַפְשָׁת לִיהוָה: מִלִּיל עִם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִמְרָה לְהוֹן גְּבַר אֲרִי יִפְרֵשׁ נִדְר בְּפִרְסוֹן
נַפְשָׁתָא קִדְמִי: ג וְהִיָּה עַרְפְּךָ הַזֶּכֶר מִכּוֹן עֲשָׂרִים שָׁנָה
וְעַד בְּנִי־שְׁשִׁים שָׁנָה וְהִיָּה עַרְפְּךָ חֲמִישִׁים שָׁקֵל בְּסָף
בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ: וְהִיָּה עַרְפְּךָ הַזֶּכֶר מִכּוֹן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְעַד
בְּנִי־שְׁשִׁים שָׁנָה וְהִיָּה עַרְפְּךָ חֲמִישִׁים שָׁקֵל בְּסָף בְּשִׁקְלֵי
הַקֹּדֶשׁ: וְהִיָּה פִּרְסָנָה דְּכֹנְרָא מִבַּר עֲסָרִין שָׁנִין וְעַד בַּר
שְׁתֵּין שָׁנִין וְהִיָּה פִּרְסָנָה חֲמִשִּׁין סִלְעִין דְּכֹסֶף בְּסִלְעִי
קֹדֶשׁ־א: וְאִם־נִקְבָּה הוּא וְהִיָּה עַרְפְּךָ שְׁלִישִׁים שָׁקֵל:
וְאִם־נִקְבָּה הוּא וְהִיָּה עַרְפְּךָ שְׁלִישִׁים שָׁקֵל: וְאִם נְקֻבְתָּא
הִיא וְהִיָּה פִּרְסָנָה תְּלָתִין סִלְעִין: ה וְאִם מִכּוֹן־חֲמִשׁ שָׁנִים
וְעַד בְּנִי־עֲשָׂרִים שָׁנָה וְהִיָּה עַרְפְּךָ הַזֶּכֶר עֲשָׂרִים שָׁקֵלִים
וְלִנְקָבָה עֲשָׂרָה שָׁקֵלִים: וְאִם מִכּוֹן־חֲמִשׁ שָׁנִים וְעַד
בְּנִי־עֲשָׂרִים שָׁנָה וְהִיָּה עַרְפְּךָ הַזֶּכֶר עֲשָׂרִים שָׁקֵלִים וְלִנְקָבָה
עֲשָׂרָה שָׁקֵלִים: וְאִם מִבַּר חֲמֵשׁ שָׁנִין וְעַד בַּר עֲסָרִין שָׁנִין
וְהִיָּה פִּרְסָנָה דְּכֹנְרָא עֲסָרִין סִלְעִין וְלִנְקָבָתָא עֶסֶר סִלְעִין:
וְאִם מִכּוֹן־חֲדָשׁ וְעַד בְּנִי־חֲמֵשׁ שָׁנִים וְהִיָּה עַרְפְּךָ הַזֶּכֶר
חֲמִשָּׁה שָׁקֵלִים בְּסָף וְלִנְקָבָה עַרְפְּךָ שְׁלִישֶׁת שָׁקֵלִים
בְּסָף: וְאִם מִכּוֹן־חֲדָשׁ וְעַד בְּנִי־חֲמֵשׁ שָׁנִים וְהִיָּה עַרְפְּךָ
הַזֶּכֶר חֲמִשָּׁה שָׁקֵלִים בְּסָף וְלִנְקָבָה עַרְפְּךָ שְׁלִישֶׁת שָׁקֵלִים
בְּסָף: וְאִם מִבַּר יִרְחָא וְעַד בַּר חֲמֵשׁ שָׁנִין וְהִיָּה פִּרְסָנָה
דְּכֹנְרָא חֲמֵשׁ סִלְעִין דְּכֹסֶף וְלִנְקָבָתָא פִּרְסָנָה תְּלַת סִלְעִין
דְּכֹסֶף: וְאִם מִכּוֹן־שְׁשִׁים שָׁנָה וְיִמְרָתָא אִם־זֶכֶר וְהִיָּה
עַרְפְּךָ חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר שָׁקֵל וְלִנְקָבָה עֲשָׂרָה שָׁקֵלִים: וְאִם
מִכּוֹן־שְׁשִׁים שָׁנָה וְיִמְרָתָא אִם־זֶכֶר וְהִיָּה עַרְפְּךָ חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר
שָׁקֵל וְלִנְקָבָה עֲשָׂרָה שָׁקֵלִים: וְאִם מִבַּר שְׁתֵּין שָׁנִין וְיִלְעָלָא

אם דכורא ויהי פרסנה חמש עשרי סלעין ולקובתא עשר
סלעין: ח ואם-מך הוא מערפך והעמידו לפני הכהן
והעריך אותו הכהן על-פי אשר תשיג יד הנזיר
יעריכו הכהן: ואם-מך הוא מערפך והעמידו לפני
הכהן והעריך אותו הכהן על-פי אשר תשיג יד הנזיר
יעריכו הכהן: ואם מסכן הוא מפרסנה ויקימנה קדם
כהנא ויפרוס יתה כהנא על מימר די תדבך ודא דנודא
יפרסנה כהנא: ס ט ואם-בהמה אשר יקריבו ממנה
קרנן ליהוה כל אשר יתן ממנו ליהוה והיה-קדש:
ואם-בהמה אשר יקריבו ממנה קרנן ליהוה כל אשר יתן
ממנו ליהוה והיה-קדש: ואם בעיצא די יקריבון מנה
קרנא קדם יי כל די יתן מנה קדם יי יהי קודשא: י לא
יחליפנו ולא-ימיר אותו טוב ברע אורע בטוב
ואם-המר ימיר בהמה בבהמה והיה-הוא ותמורתו
יהיה-קדש: לא יחליפנו ולא-ימיר אותו טוב ברע אורע
בטוב ואם-המר ימיר בהמה בבהמה והיה-הוא ותמורתו
יהיה-קדש: לא יחלפנה ולא יעבר יתה טב בכיש או ביש
בטב ואם חלפא יחלף בעיצא בבעיצא ויהי הוא וחלופה
יהי קדיש: יא ואם כל-בהמה ממאח אשר לא-יקריבו
ממנה קרנן ליהוה והעמיד את-הבהמה לפני הכהן:
ואם כל-בהמה ממאח אשר לא-יקריבו ממנה קרנן ליהוה
והעמיד את-הבהמה לפני הכהן: ואם כל בעיצא מסאבא
די לא יקריבון מנה קרנא קדם יי ויקים ית בעיצא קדם
כהנא: יב והעריך הכהן אותה בין טוב ובין רע פערפך
הכהן בן יהיה: והעריך הכהן אותה בין טוב ובין רע
פערפך הכהן בן יהיה: ויפרוס כהנא יתה בין טב ובין
ביש כפרסנא דכהנא בן יהי: יג ואם-נאל יגאלנה ויסף
חמישתו על-ערפך: ואם-נאל יגאלנה ויסף חמישתו
על-ערפך: ואם מפרק יפרקנה ויוסף חמשה על פרסנה:
יד ואיש כייקדש את-ביתו קדש ליהוה והעריכו
הכהן בין טוב ובין רע כאשר יעריך אותו הכהן בן
יקום: ואיש כייקדש את-ביתו קדש ליהוה והעריכו
הכהן בין טוב ובין רע כאשר יעריך אותו הכהן בן יקום:
וגבר ארי יקדש ית ביתה קודשא קדם יי ויפרסנה כהנא
בין טב ובין ביש כמא די יפרוס יתה כהנא בן יקום:
ט ואם-המקדש יגאל את-ביתו ויסף חמישית כסף

ההוא קדש ליהוה: וחשבוֹלוּ חֲבֵנֶהוּ אֶת מִכְסַּת הָעֶרְפָּד עַד שְׁנַת הַיָּבֵל וְנָתַן אֶת־הָעֶרְפָּד בַּיּוֹם הַהוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה: ויחשב לה פְּהֵנָא יַת מְנִין פְּרֻסְגָּה עַד שְׁמָא דְיֻבְלָא וְיִתֵּן יַת פְּרֻסְגָּה בְּיוֹמָא הַהוּא קוּדְשָׁא קָדָם יי: כּוּ בְּשַׁנַּת הַיּוֹבֵל יֵשׁוּב הַשָּׂדֶה לְאִשָּׁר קָנָהוּ מֵאֲתָוֹ לְאִשְׁרֵי־לֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ: בְּשַׁנַּת הַיּוֹבֵל יֵשׁוּב הַשָּׂדֶה לְאִשָּׁר קָנָהוּ מֵאֲתָוֹ לְאִשְׁרֵי־לֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ: בְּשַׁמָּא דְיֻבְלָא יְתוּב חֻקְלָא לְדִוְכְנָה מִנָּה לְדְרִילָה אַחְסָנָת אַרְעָא: כּה וְכָל־עֶרְפָּד יִהְיֶה בְּשֻׁקֵּל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשֻּׁקֵּל: וְכָל־עֶרְפָּד יִהְיֶה בְּשֻׁקֵּל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשֻּׁקֵּל: וְכָל פְּרֻסְגָּה יְהִי בְּסַלְעֵי קוּדְשָׁא עֶסְרִין מְעִין יְהִי סַלְעָא: כּוּ אַדְּ־בָבֹור אִשָּׁר יִכְפֹּר לַיהוָה בְּבַהֲמָה לֹא־יִקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם־שׂוֹר אִם־שֶׁה לַיהוָה הוּא: אַדְּ־בָבֹור אִשָּׁר יִכְפֹּר לַיהוָה בְּבַהֲמָה לֹא־יִקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם־שׂוֹר אִם־שֶׁה לַיהוָה הוּא: בְּרָם בּוֹכְרָא דִּי יִתְפַּכֵּר קָדָם יי בְּכַעֲרָא לֹא יִקְדֹּשׁ גְּבֹר יְתֵה אִם תוֹר אִם אִמֵּר דִּי הוּא: כּוּ וְאִם בְּבַהֲמָה הַטְּמֵאָה וּפְדָה בְּעֶרְפָּד וְיֹסֵף חֲמִשָּׁתוֹ עָלָיו וְאִם־לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכָּר בְּעֶרְפָּד: וְאִם בְּבַהֲמָה הַטְּמֵאָה וּפְדָה בְּעֶרְפָּד וְיֹסֵף חֲמִשָּׁתוֹ עָלָיו וְאִם־לֹא יִגָּאֵל וְנִמְכָּר בְּעֶרְפָּד: וְאִם בְּכַעֲרָא מְסַכָּא וְיִפְרוֹק בְּפֻרְסָגָה וְיֹסֵף חֲמִשָּׁה עֲלוּהִי וְאִם לֹא יִתְפַּקֵּר וְיִדְּבֹן בְּפֻרְסָגָה: כּה אֵךְ כְּלִיָּהֻרָם אִשָּׁר יִחְרַם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל־אִשְׁרֵי־לֹ מֵאֲדָם וּבַהֲמָה וּמִשְׁדֶּה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמְכֹּר וְלֹא יִגָּאֵל כְּלִיָּהֻרָם קֹדֶשׁ־קֹדֶשִׁים הוּא לַיהוָה: אֵךְ כְּלִיָּהֻרָם אִשָּׁר יִחְרַם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל־אִשְׁרֵי־לֹ מֵאֲדָם וּבַהֲמָה וּמִשְׁדֶּה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמְכֹּר וְלֹא יִגָּאֵל כְּלִיָּהֻרָם קֹדֶשׁ־קֹדֶשִׁים הוּא לַיהוָה: בְּרָם כְּרָמָא דִּי יִחְרַם גְּבֹר קָדָם יי מִכָּל דִּי לֹה מֵאֲנָשָׁא וּכְכַעֲרָא וּמִחֻקֵּל אַחְסָנָתָה לֹא יִדְּבֹן וְלֹא יִתְפַּקֵּר כָּל כְּרָמָא קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הוּא קָדָם יי: כּה כְּלִיָּהֻרָם אִשָּׁר יִחְרַם מִן־הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה מוֹת יוֹמָת: כְּלִיָּהֻרָם אִשָּׁר יִחְרַם

מִן־הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה מוֹת יוֹמָת: כָּל כְּרָמָא דִּי יִתְפַּקֵּר מִן אֲנָשָׁא לֹא יִתְפַּקֵּר אַחְסָנָתָה יִתְקַטֵּל: וְכָל־מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה: וְכָל־מַעֲשֵׂר הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה: וְכָל מַעֲשֵׂא דְאֲרַעָא מִזֶּרַע דְאֲרַעָא מִפְּרִי אֵילָנָא דִּי הוּא קוּדְשָׁא קָדָם יי: לֹא וְאִם־גָּאֵל יִגָּאֵל אִישׁ מִמַּעֲשֵׂרוֹ חֲמִשִּׁיתוֹ יִסֵּף עָלָיו: וְאִם־גָּאֵל יִגָּאֵל אִישׁ מִמַּעֲשֵׂרוֹ חֲמִשִּׁיתוֹ יִסֵּף עָלָיו: וְאִם מִפְּרָק יִפְרוֹק גְּבֹר מִמַּעֲשֵׂרָה חֲמִשָּׁה יוֹסֵף עָלוּהִי:

מִפְּרָק לֹב וְכָל־מַעֲשֵׂר בְּקָר וְצֹאֵן כָּל אִשְׁרֵי־עֹבֵר תַּחַת הַשֹּׁבֵט הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה־קֹדֶשׁ לַיהוָה: וְכָל־מַעֲשֵׂר בְּקָר וְצֹאֵן כָּל אִשְׁרֵי־עֹבֵר תַּחַת הַשֹּׁבֵט הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה־קֹדֶשׁ לַיהוָה: וְכָל מַעֲשֵׂר תוֹרִין וְעֵץ כָּל דִּי־עֹבֵר תַּחַת חֻטָּא עֲשִׂירָאָה יְהִי קֹדֶשׁ קָדָם יי: לֹא יִכְפֹּר בִּין־טוֹב לָרַע וְלֹא יִמְוִרְנוּ וְאִם־הִמָּר יִמְוִרְנוּ וְיִהְיֶה־הוּא וְיִתְמֹוִרְתּוֹ יִהְיֶה־קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל: לֹא יִכְפֹּר בִּין־טוֹב לָרַע וְלֹא יִמְוִרְנוּ וְאִם־הִמָּר יִמְוִרְנוּ וְיִהְיֶה־הוּא וְיִתְמֹוִרְתּוֹ יִהְיֶה־קֹדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל: לֹא יִכְפֹּר בִּין טַב לְבִישׁ וְלֹא יִחַלְפָנָה וְאִם חַלְפָּא יִחַלְפָנָה וְיִהִי הוּא וְיִחַלְפָנָה יְהִי קוּדְשָׁא לֹא יִתְפַּקֵּר: לֹא אֵלָה חֲמִצּוֹת אִשָּׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי: אֵלָה חֲמִצּוֹת אִשָּׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי: אֵלִין פְּקוּדֵיָא דִּי פְקִיד יי יַת מֹשֶׁה לְוֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינַי:

חֻק חֻק וְנִתְחַזַּק

ע"ח פסוקים, עז"א סימן.

סכום פסוקי דספר ויקרא שמנה מאות וחמשים ותשעה נטף סימן. וחציו וחנוגע בבשר הוב. ופרשיותיו עשרה בא גר סימן. וסדריו כ"ג ובתורתו יונה יומם ולילה סימן. ופרקיו כ"ז ואהיה עמך ואברכך סימן. מנין הפתוחות שנים וחמשים. והסתומות ששה וארבעים הכל שמנה ותשעים פרשיות דורי צח ואדום סימן.

הפטרה לפרשת בחר־בחוקותי בירמיה פרק טז

טז י יהוה עזי ומעוזי ומנוסי ביום צרה אליך גוים יבאו מאפס־ארץ ויאמרו אד־שָׁקֵר נַחֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ הָבֵל וְאִין־בָּם מוֹעִיל: ד הַיַּעֲשֶׂה־לֹ אֲדָם אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים: כ לֹכֵן הִנְנִי מוֹדִיעִם בְּפַעַם הַזֹּאת אוֹדִיעִם אֶת־יָדֵי וְאֶת־גְּבוּרָתִי וְיִדְעוּ כִּי־שָׁמִי יְהוָה: יז א חֲפָאֵת יְהוָה פְּתוּבָה בְּעַט בְּרוֹל בְּצַפְרָן שְׁמִיר חֲרוּשָׁה עַל־לִוּחַ לָכֶם וּלְקִרְנוֹת מוֹבְחוֹתֵיכֶם: ד בּוֹכֵר בְּגִיהֶם מוֹבְחוֹתֶם וְאִשְׁרֵיהֶם עַל־עֵץ רַעְעָן

על גבעות הגבהות: ה' הררי בשדה חילך כל־אצרותיך לבן אתן במתיך בחטאת בכל־גבולך: וְשִׁמְטֶתָּהּ וּבָךְ מִנְחֶלֶתְךָ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וְהַעֲבַדְתִּיךָ אֶת־אֱלֹהֶיךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ כִּי־אֵשׁ קִדְחָתָם בְּאִפִּי עֲדֵעֹלָם תִּקְוָה: ה' כֹּה | אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲרֹרֵי הַגָּבֹל אֲשֶׁר יִכְטַח בְּאָדָם וְשֵׁם בָּשָׂר זִרְעוֹ וּמִן־יְהוָה יִסּוּר לָבוֹ: וְהָיָה כְּעֹרֶעַר בְּעֶרְבָה וְלֹא יֵרָאֶה כִּי־יָבֹא טוֹב וְשָׂכַן חֲרִים בְּמִדְבָּר אֶרֶץ מִלְחָה וְלֹא תִשָּׁב: וּבְרוּךְ הַגָּבֵר אֲשֶׁר יִכְטַח בִּיהוָה וְהָיָה יְהוָה מִבְּחָחוֹ: ה' וְהָיָה כְּעֵץ | שְׁתוּל עַל־מִיִּם וְעַל־יִוְבֹל יִשְׁלַח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יֵרָאֶה כִּי־יָבֹא חֵם וְהָיָה עֲלָהוּ רַעֲנָן וּבִשְׁנַת בָּצִיר לֹא יֵדָאֵג וְלֹא יִמָּישׁ מַעֲשֹׂת פְּרִי: ט עֵקֶב חֶלֶב מָכַל וְאֹנֶשׁ הוּא מִי יִדְעֵנּוּ: אֲנִי יְהוָה חָקֵר לֵב בְּחֹן כְּלִיֹּת וְלִתֵּת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו כִּפְרִי מַעֲלָלוֹ: י קָרָא דָגֵר וְלֹא יֵלֵךְ עֹשֶׂה עֶשֶׂר וְלֹא כֹמֶשׁ פֶּחָצִי יִמּוֹ יַעֲזֹכְנוּ וּבִאֲחִרִּיתוֹ יִהְיֶה נָגֵל: יא כִּפָּא כְבוֹד מְרוֹם מְרֹאשׁוֹן מְקוֹם מְקֻדְשָׁנוּ: יב מְקוֹה יִשְׂרָאֵל יְהוָה כֹּל־עֲזוּכֶיךָ יִבְשׁוּ וְסוּרֵי בָּאָרֶץ יִכָּתְבוּ כִּי עֲזָבוּ מְקוֹר מַיִם־חַיִּים אֶת־יְהוָה: יג רָפָאֲנִי יְהוָה וְאַרְפָּא הוֹשִׁיעֵנִי וְאֹשָׁעָה כִּי תַחֲלִתִּי אֶתָּה:

הפטרה לפרשת בהר בירמיה פרק לב

לב וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: י הִנֵּה חֲנֻמָּאֵל בֶּן־שֹׁלֵם דִּדְךָ בָּא אֵלַי לֵאמֹר קִנְיָה לָךְ אֶת־שָׂדֵי אֲשֶׁר בְּעֵנְתוֹת כִּי לָךְ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה לְקִנְיֹת: יא וַיָּבֹא אֵלַי חֲנֻמָּאֵל בֶּן־דֹּדָי כְּדֹבֵר יְהוָה אֶל־חֲצֵר הַמִּטְרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קִנְיָה נָא אֶת־שָׂדֵי אֲשֶׁר־בְּעֵנְתוֹת אֲשֶׁר | בָּאָרֶץ בְּנִימִן כִּי לָךְ מִשְׁפַּט הַיִּרְשָׁה וְלָךְ הַגְּאֻלָּה קִנְיָה לָךְ וְאָדַע כִּי דְבַר־יְהוָה הוּא: יב וְאָקְנָה אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת חֲנֻמָּאֵל בֶּן־דֹּדָי אֲשֶׁר בְּעֵנְתוֹת וְאִשְׁקָלָהָ לֹא אֶת־הַכֶּסֶף שִׁבְעָה שֶׁקֶלִים וְעֶשְׂרֵה הַכֶּסֶף: יג וְאִכְתֹּב בְּסֵפֶר וְאֶחָתָם וְאֶעֱד עֲדִים וְאִשְׁקַל הַכֶּסֶף בְּמֵאונִים: יד וְאָקַח אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת־הַחֲתוּם הַמִּצְוָה וְהַחֲקִים וְאֶת־הַגְּלוֹי: יו וְאֵתָן אֶת־הַסֵּפֶר הַמִּקְנָה אֶל־בְּרוּךְ בֶּן־נִרְיָה בֶּן־מַחֲסִיָּה לְעֵינֵי חֲנֻמָּאֵל דֹּדִי וְלְעֵינֵי הָעֲדִים הַכֹּתְבִים בְּסֵפֶר הַמִּקְנָה לְעֵינֵי כָל־הַיְּהוּדִים הַיֹּשְׁבִים בְּחֲצֵר הַמִּטְרָה: יז וְאֶצְוָה אֶת־בְּרוּךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר: יח כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְקוֹחַ אֶת־הַסֵּפֶרִים הָאֵלֶּה אֵת סֵפֶר הַמִּקְנָה הַזֶּה וְאֵת הַחֲתוּם וְאֵת סֵפֶר הַגְּלוֹי הַזֶּה וְנִתְּתָם בְּכַל־חֲרָשׁ לְמַעַן יַעֲמְדוּ יָמִים רַבִּים: יט כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִקְנוּ בָתִּים וְשָׂדוֹת וּכְרָמִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת: כ וְאֶתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה אַחֲרֵי תַתִּי אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶל־בְּרוּךְ בֶּן־נִרְיָה לֵאמֹר: כא אֲהֵא אֲדֹנִי יְהוָה הִנֵּה | אֶתָּה עֹשִׂיתָ אֶת־הַשְּׂמִימִם וְאֶת־הָאָרֶץ בְּכַחַד הַגְּדוֹל וּבִזְרֹעַ הַנְּטוּיָה לֹא־יִפְלֹא מִמֶּנִּי כֹל־דָּבָר: כב עֲשֵׂה חֶסֶד לְאֵלֶּפִים וּמִשְׁלָם עֵז אֲבוֹת אֶל־חֵיק בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם הָאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ: כג גְּדֹל הָעֲצָה וְרֹב הָעִלְיָה אֲשֶׁר־עֲנִיד פְּקוּחוֹת עַל־כָּל־דְּרָכָי בְּנֵי אָדָם לִתֵּת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וּכְפָרִי מַעֲלָלוֹ: כד אֲשֶׁר שָׁמַת אֹתוֹת וּמִפְתִּים בָּאָרֶץ־מִצְרַיִם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וּבִישְׂרָאֵל וּבְאָדָם וְתַעֲשֶׂה־לָּךְ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה: כה וְתֵצֵא אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֹתוֹת וּבְמִוִּפְתִּים וּבִיד חֲזָקָה וּבְאִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמִוְרָא גְדוֹל: כו וְתִתֵּן לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתָם לִתֵּת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ:

מדובר בילדינו, תלמידינו או אנשים בסביבתנו. גם כאשר נתקלנו בהנהגה שאינה כראוי, עלינו לזכור כי ה'הגבהה' היא דרך מועילה ביותר בהשפעה לטובה.

כשאנו גורמים לשני להרגיש שאנו רואים בו אדם גדול, חשוב ובעל ערך, אנו מעניקים לו את הכוח להתגבר על יצרו. מתוך ה"גאוה" הזו, הוא יוכל להביט ליצר הרע בעיניים ולומר לו בביטחון: "המעשה הזה אולי מתאים לאנשים אחרים, אבל עבורי - הוא פשוט לא מתאים!"

(מבוסס על אגרות קודש כרך כ, אגרת ז'טרט*;
שיחת שבת פרשת קדושים תשכ"ז)

לו שלום. למחר ביקש אותו האיש לעבור עבירה, אמר: אוי לי, היאך אשא עיני אחר כך ואראה את אהרן? בושתי הימנו שנתן לי שלום! נמצא אותו האיש מונע עצמו מן העבירה."

אהרן הכהן בחר לקרב בחיבה יתרה דווקא את אלו שחטאו, מתוך מטרה ברורה: לגרום לכל יהודי להרגיש בעל מעלה. אותו אדם אמר לעצמו: "אני ידיד של אהרן הכהן!", וממילא, ברגע שהגיע אליו היצר הרע וביקש להפילו בחטא, מיד נעצר ותהה: "אני? חבר של אהרן הכהן? לעבור עבירה כזו פשוט לא מתאים עבורי!". זוהי התגברות על היצר באותה שיטה בדיוק - באמצעות הגבהת הקומה.

הדבר משמש שיעור חשוב עבורנו. בין אם

(מבוסס על שיחות ל"ג בעומר תשי"ג)

ב"ה

עמדת 'מבצע תפילין' למשרדים ועסקים

הזמינו את עמדת 'מבצע תפילין' המעוצבת, ותוכלו להקים אצלכם עמדת הנחת תפילין יפה ובולטת.

פינת תפילין

- - -

לפרטים כנסו לאתר חב"ד ישראל

chabadisrael.co.il

חב"ד ישראל << הכתובת שלך לכל עניין יהודי

**לבית חב"ד, בית הכנסת,
לעסק או לחוסד החינוכי**

התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים
תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

JEM ישראל < did.li/JEM-tv < 03-3883554

**לחיות עם הרבי
- סביב השעון**

וידאו מהרבי ברצף
בכל שעות היממה

03-3883554 < did.li/JEM-tv

מבצע מיוחד
לארץ הקודש:
35% הנחה
לשנה
הראשונה

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו' כ"א באייר	3.29	4.28	4.53	5.56	9.11	12.37	13.11	19.26.2	19.52
ש"ק, כ"ב באייר	3.27	4.27	4.52	5.55	9.11	12.37	13.11	19.26.9	19.53
א', כ"ג באייר	3.26	4.26	4.51	5.54	9.10	12.37	13.11	19.27.6	19.54
ב', כ"ד באייר	3.25	4.25	4.50	5.53	9.10	12.37	13.12	19.28.3	19.55
ג', כ"ה באייר	3.23	4.24	4.49	5.53	9.09	12.37	13.12	19.29.0	19.55
ד', כ"ו באייר	3.22	4.23	4.48	5.52	9.09	12.37	13.12	19.29.7	19.56
ה', כ"ז באייר	3.21	4.22	4.47	5.51	9.09	12.37	13.12	19.30.4	19.57
ו' כ"ח באייר	3.19	4.21	4.47	5.51	9.08	12.37	13.12	19.31.1	19.58

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם כ"א באייר ה'תשפ"ו – כ"ח באייר ה'תשפ"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א באייר	הלכות מאכלות אסורות פרק ב-ד.	הל' ברכות פרק ה.	מ"ע קנ. קנא. קנב. מל"ת קעב. קעד.
ש"ק	כ"ב באייר	פרק ה-ז.	פרק ו.	מל"ת קעג. קעה. קעו. קעז. קעה.
א'	כ"ג באייר	פרק ח-י.	פרק ז.	מל"ת קעט. קפ. קפח.
ב'	כ"ד באייר	פרק יא-יג.	פרק ח.	מל"ת קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.
ג'	כ"ה באייר	פרק יד-טז.	פרק ט.	מל"ת קפז. קפו. קפט. קצ. קצא. קצב.
ד'	כ"ו באייר	פרק יז. הלכות שחיטה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק י.	מל"ת קצג. קנג. קצד. מ"ע קמו.
ה'	כ"ז באייר	פרק ג-ה.	פרק יא.	מל"ת קא.
ו'	כ"ח באייר	פרק ו-ח.	הל' מילה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קמז.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בהר בחוקותי	18:49	20:04	19:05	20:07	18:57	20:08	19:05	20:05
במדבר	18:54	20:10	19:10	20:12	19:02	20:13	19:10	20:10

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעני** ע"ה **דייטש**